Piątek, 20 lipca 1934 - Nr. 161

Dzień Bydgoski

10 stron
Rok VI
cena 15 gr

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : — : — : — : — : —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

Ponury bilans powodzi

Straszliwe rozmiary klęski w Małopolsce w oświetleniu wicem. Korsaka

(o) Warszawa, 19. 7. (tel. wł.). Na wczorajszem organizacyjnem posiedzeniu ogólno-polskiego komitetu pomocy powodzianom — o ukonstytuowaniu się którego piszemy poniżej — p. **wicemin. Korsak** wygłosił przemówienie, w którem zobrazował obecny stan powodzi. Klęska powodzi, jaka nawiedziła obszar Małopolski zachodniej i środkowej objęła w swojej pierwszej fazie południową i środkową część województwa krakowskiego, oraz część zachodnią województwa lwowskiego. Najbardziej zagrożone zostały powiaty: nowosądecki, nowotarski, następnie zaś wskutek nieustającej ulewy dotknięte zostały powodzią niemal wszystkie powiaty województwa krakowskiego i zachodnie powiaty województwa lwowskiego, wreszcie południowe powiaty województwa kieleckiego. Ogółem na terenie województwa krakowskiego dotkniętych jest katastrofą powodzi na ogólną ilość 17 — 15 powiatów. Na terenie województwa lwowskiego 4 powiaty i 4 powiaty na terenie wojewdztwa kieleckiego.

Według dotychczasowych wiadomości **utonęło około 100 osób, wtem kilku żołnierzy w czasie niesienia pomocy. Zalanych zostało kilkadziesiąt wsi. Wielka ilość mniejszych mostów została zerwana. Kilka większych mostów kolejowych, tory kolejowe w wielu miejscowościach zostały uszkodzone. Komunikacja telefoniczna i drogowa prawie na całej połaci kraju, nawiedzionej powodzią została uszkodzona lub przerwana. Do wielu miejsc dostęp jest odcięty.** Woda zalała nie tylko nadbrzeżne wsie, ale i liczne miasta, szczególnie Nowy Sącz.

Wysłane wojskowe oddziały z pontonami w wielu wyjadkach nie mogły dotrzeć do zagrożonych miejscowości wskutek zerwania mostów i zalania dróg.

Z poszczególnych miejcowości **najdotkliwiej ucierpiały w województwie krakowskiem powiaty nowosądecki, nowotarski, dąbrowski, tarnowski, bocheński i brzeski.** W samym Nowym Sączu zalane zostały trzy przedmieścia, w tem miejscowa elektrownia. Miasto zostało zupełnie odcięte. W Nowym Targu woda zalała ulice oraz zerwała most drogowy w Poroninie i na drodze z Nowego Targu do Szczawnicy. Zalane również lub częściowo zostały gminy Nowy Targ, Czarny Dunajec, Ochotnica, Szaflary, Czorsztyn, Krościenko, Zakopane, Tylmanowa. W Tarnowie woda wtargnęła do dzielnicy robotniczej, którą ewakuowano.

Most kolejowy w **Mszanie Dolnej** jest zagrożony. W **Pilźnie** wiele domów zostało zalanych. Most zerwany. W **Dębicy** zerwane zostały dwa mosty na Wisłoce, przerywając komunikację z Tarnowem i Pilznem. W powiecie dąbrowskim Dunajec przerwał tamy i zalał około 20 wsi. W powiecie mieleckim Wisłok zalał szereg wsi. Stan wody na Wisłoku wynosi powyżej 6 metrów ponad stan normalny. W **Mielcu** wskutek zalania unieruchomiono elektrownię. Pontony wysłane do **Jasła** nie dotarły. W powiecie żywieckim w Suchej woda dochodzi do rynku. Most kolejowy uszkodzony.

Również dotkliwie ucierpiały niektóre powiaty **województwa lwowskiego.** W powiecie rzeszowskim poziom wody w Wisłoku podniósł się o 5 i pół metra ponad normalny, zalewając tor do Jasła. W mieście ewakuowano kilka ulic. **Utonęło dwóch żołnierzy i jedna kobieta.** W powiecie przeworskim woda zalała sześć gmin. W powiecie krośnieńskim powódź poprzerywała linje telefoniczne i zalała drogi.

W powiecie **kieleckim** ewakuowano trzy wsie. Zagrożone są 4 wsie w **powiecie stopnickim.**

Wojsko chroni Mościc

W wielkiem niebezpieczeństwie znalazły się zakłady w Mościcach. Dla ochrony skierowano tam wojsko. **Połączenie kolejowe i telefoniczne z Tarnowem ze wszystkich stron odcięte.** W Lipowczycach woda zalała kilkadziesiąt domów i gmach sądu. Na Wisłoku woda podniosła się o 5 metrów ponad stan normalny, wskutek czego wiele mostów zostało uszkodzonych. W Gorlicach woda zalała niżej położone domy. W powiecie wyślenickim powódź dotknęła kilkadziesiąt wsi. Szereg mostów zostało zerwanych. W powiecie bocheńskim wskutek zerwania wału czterech żołnierzy utonęło. **Trzy wsie znalazły się pod wodą.** Ludność została odcięta. Skierowano tam potony. W powiecie brzeskim zalane zostały trzy gminy. Most pod **Zakliczynem** został zerwany. W Limanowej woda wtargnęła do rafinerji i do kilku domów. Tor kolejowy w okolicy Limanowej został podmyty a most zerwany.

Na miejscu katastrofy

Wywiad z P. Premjerem Kozłowskim

Kraków 19. 7. (PAT). Przybył do Krakowa P. Premejr prof. Kozłowski oraz minister spraw wewnętrznych Zyndram-Kościałkowski. Po konferencji w urzędzie wojewódzkim ministrowie udali się w towarzystwie wojewody dr. Kwaśniewskiego do Kroczyna statkiem wzdłuż Wisły, aby zbadać stan zalanych, względnie zagrożonych miejscowości.

Kraków, 19. 7. (PAT). Wczoraj w południe p. Premjer **Kozłowski** oraz ministrowie **Kościałkowski i Butkiewicz,** wiceminister komunikacji **Bobkowski** i podsekretarz stanu w Ministerstwie Opieki Społecznej **Piestrzyński,** w towarzystwie wojewody krakowskiego i wyższych urzędników ministerjalnych i wojewódzkich udali się statkiem wzdłuż Wisły na zwiedzanie terenów nawiedzionych powodzią.

Po zakończeniu wizytacji, której punktem końcowym był Busk-Zdrój, korespondent PAT, **uzyskał od P. Premjera** następujące ocenę sytuacji powodziowej:

Delty rzek są całkowicie zalane. Wały ochronne nie wytrzymały. Około 50.000 ojców rodzin bez środków do życia. Z całości klęski będzie można sobie zdać sprawę dopiero, kiedy wody opadną. **Rząd rozpoczął w tej chwili akcję doraźnej pomocy,** poczem przystąpi do akcji planowego wyżywienia i zatrudnienia, a potem trzeba będzie przystąpić do akcji siewnej, wreszcie pomyśleć o odbudowie.

Obecnie należy przyjąć, że **górne biegi rzek opadają już i że stan groźby przenosi się do dolnych biegów rzek.** W szczególności należy przyjąć, że **z końcem tygodnia wody zaczną zagrażać Warszawie.** Służba drogowa i wodna całkowicie stanęła na wysokości zadania i przeprowadziła akcję ratunkową z całą energją.

P. wiceminister komunikacji Bobkowski poinformował o poczynaniach, dotyczących naprawy uszkodzonych linij kolejowych. Zmobilizowaliśmy — mówił p. wiceminister — wszystkie drużyny ratunkowe ze wszystkich dyrekcyj kolejowych i wraz z całym taborem wysłaliśmy je do punktów najbardziej zagrożonych i uszkodzonych przez powódź linij. Prace przygotowywane są w ten sposób, by jak najrychlej móc uruchomić przy pomocy prowizorycznych mostów i zrekonstuowanych torów kolejowych normalną komunikację.

P. wojewoda krakowski Kwaśniewski oświadczył, że na rzecz powodzian na ręce komitetu krakowskiego wpłynęło dotychczas z miasta Krakowa 20,000 zł.

Sytuacja w Krakowie

Kraków, 19. 7. (PAT). Stan wody na Wiśle pod Krakowem stale wzrasta. O godz. 14 na groblach koło Wawelu woda zaczęła występować z brzegów, poczem zawiadomiono ludność specjalnemi syrenami. Z zagrożonych domów ewakuowano mieszkańców.

Na falach Wisły płyną szczątki zniszczonych budynków, przerwane tamy wodne, zżęte zboże itd.

O godz. 15,45 przeszła nad Krakowem burza połączona z piorunami i gwałtowną ulewą.

Pod Krakowem o godz. 16 stan wody wynosił 5 metrów 16 cm. Ulice Rydlówka i Kobierzyńska są zalane.

Niebezpieczeństwo w woj. lwowskiem minęło

Lwów, 19. 7. (PAT). Niebezpieczeństwo powodzi w województwie lwowskiem minęło. Najbardziej zagrożony odcinek zachodni, obejmujący POWIAT RZESZOWSKI jest już poza granicami niebezpieczeństwa.

Groźba wylewu

wisi nad nadwiślańskiemi miejscowościami w kieleckiem i lubelskiem

Kielce, 19. 7. (PAT). *W powiecie sandomierskim* poziom Wisły podniósł się o 4 metry ponad poziom normalny. Woda przybiera bezustannie. Wsie Rybitwy, Rudniki, Masnik i Rodowo są zalane. Most na rzece Czarnej jest zagrożony. Woda zagraża poważnie wałom.

W powiecie opatowskim rzeka Pokrzywianka nadal wzbiera. Poziom wody wynosi 2 metry. W Ostrowcu szereg domów zalanych jest wodą.

W powiecie pińczowskim Wisła znacznie przybiera. We wsiach Piotrkowiec, Kępy Sokołowskie i Przemyków usunięto ludność wraz z inwentarzem. Komunikacja Koszyce—Brzesko Nowe przerwana wskutek zniesienia trzech mostów. Szosa między Koszycami i Szczurową zalan wodą koło wsi Górki.

Kielce, 19. 7. (PAT). Wczoraj o godz. 13,30 *w powiecie miechowskim* stan wody na Wiśle nieznacznie się podnosi.

Lublin, 19. 7. (PAT). W powiecie janowskim stan wody na Wiśle podniósł się o 362 cm. Woda przybiera z szybkością 6 cm. na godzinę. Narazie obawy wylewu niema, gdyż dopiero 5-metrowy poziom wody powoduje wylew. W powiecie *puławskim* stan wynosił 194 cm. Woda w dalszym ciągu przybiera. Mniejsze rzeki i rzeczki również wezbrały.

Mała rzeczka Chodeka we wsi Chodelice zalała kilkadziesiąt morgów pól ornych i łąk. *Życiu mieszkańców tej wsi nie grozi niebezpieczeństwo.*

Pod protektoratem P. Prezydenta Rzplitej i Marszałka Piłsudskiego

ukonstytuował się ogólnopolski komitet pomocy powodzianom

Warszawa, 19. 7. (PAT). Wczoraj po południu w Prezydjum Rady Ministrów odbyło się organizacyjne posiedzenie ogólno-polskiego komitetu pomocy ofiarom powodzi. Zebranie zagaił w nieobecności p. premjera Kozłowskiego, który wyjechał na tereny objęte powodzią, p. minister skarbu Zawadzki. Zadaniem komitetu będzie skoordynowanie całej akcji niesienia pomocy powodzianom i pokierowania tą akcją tak, aby jaknajlepsze i jaknajszybsze dała rezultaty.

Na zebraniu p. wiceminister **Korsak** przedstawił stan powodzi, a p. minister **Paciorkowski** omówił formę organizowania akcji niesienia pomocy. Komitet ukonstytuował się pod protektoratem p. Prezydenta Rzplitej Ignacego Mościckiego i p. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Do komitetu honorowego jako przewodniczący zaproszony został p. premjer **Kozłowski,** a jako członkowie p. **Aleksandra Piłsudska** i pani **Marja Mościcka,** marszałek Sejmu **Świtalski,** marszałek Senatu **Rączkiewicz,** ministrowie **Kościałkowski, Beck, Zawadzki, Michałowski, Jędrzejewicz, Ponjatowski, Floyar-Rajchman, Butkiewicz, Paciorkowski, Kaliński,** prezes Najw. Izby Kontroli dr. **Krzemieński,** J. E. ks. kardynał **Hlond,** kardynał **Kakowski,** były premjer prezes **Sławek,** były premjer **Prystor,** inspektor armji generał **Rydz-Śmigły** i inspektor armji generał **Sosnkowski.**

Prezydjum komitetu przewodniczy były minister dr. **Stefan Hubicki.**

Ofiarna praca wojska

Kraków 19. 7. (PAT). Wojsko z całą energją i poświęceniem pracuje dzień i noc na wszystkich najbardziej zagrożonych odcinkach kolejowych województwa krakowskiego. Oprócz oddanych do dyspozycji komitetu wojewódzkiego pomocy powodzianom wszystkich rozporządzalnych sił technicznych, została zorganizowana również przez wojsko pomoc żywnościowa dla powodzian. Z ramienia dowódcy korpusu V. generała Łuczyńskiego akcją zaopatrzenia kieruje intendentura wojskowa. Poza bieżącą pomocą żywnościową dla powodzian intendentura utrzymuje w pogotowiu 40.000 porcyj dziennie do natychmiastowej dyspozycji woewódzkiego komitetu pomocy powodzianom.

Kto wygrał?

Drugi dzień ciągnienia II klasy 30 Loterji

Warszawa 19. 7. (PAT). Wczoraj w drugim dniu ciągnienia II klasy 30-tej Polskiej Państw. Loterji Klasowej następujące większe wygrane padły na numery losów:

50.000 zł. na nr. 51.914,
20.000 zł. na nr. 113.766,
po 10.000 zł. na nr. 10.788, 52.155,
po 5.000 zł. na nr. 8348 i 109.347.

Pomyślna sytuacja polskiego przemysłu węglowego w czerwcu

Warszawa, 19. 7. (PAT). Sytuacja przemysłu węglowego w czerwcu br. według danych prowizorycznych jest następująca: Wydobyto ogółem 2.085.000 ton węgla, czyli o 102.000, tj. o 5,14% więcej niż w maju br. Zbyt krajowy wykazuje w porównaniu z majem br. w miesiącu czerwcu poważny wzrost, bo o 113.000 ton, tj. o 10,87%. Wywóz węgla w porównaniu z majem, w miesiącu czerwcu spadł o 47.000 ton. Jak wynika z powyższego zestawienia prowizorycznego, w czerwcu nastąpiła poważna poprawa zarówno w wydobyciu jak i w ogólnym zbycie węgla kamiennego.

Powieść Ossendowskiego „5 minut po północy"

odznaczona złotym medalem

Warszawa 19. 7. (PAT). Francuskie towarzystwo Le Fait Racion Ellec odznaczyło nagrodą i złotym medalem powieść Ferdynanda Ossendowskiego „Pięć minut do północy", która wyszła w przekładzie francuskim pod tytułem „Le dernier coup de minuit". Przekład ten rozszedł się w ciągu miesiąca. Obecnie wychodzi drugie wydanie. Jak się ostatnio dowiadujemy, prezydent republiki francuskiej odznaczył p. Ferdynanda Ossendowskiego krzyżem oficerskim „Legji Honorowej".

Nowa taksa aptekarska

(o) *Warszawa*, 19. 7. (T. wł.) Wczoraj została ogłoszona i zacznie obowiązywać za 14 dni nowa taksa aptekarska.

Śmierć groźnego bandyty od kul obławy policyjnej

(o) *Lwów*, 19. 7. (T. wł.) W Małopolsce Wschodniej grasował groźny bandyta Adam Byk, który wraz ze swym współtowarzyszem również bandytą Maczugą, dokonał 13 wielkich wypraw rabunkowych, popełniając przytem 6 morderstw. Wczoraj, w czasie obławy policyjnej, kilku funkcjonarjuszów P. P. natknęło się na Byka w pobliżu jego wioski rodzinnej. Bandyta, widząc zbliżających się do niego policjantów, rozpoczął się ostrzeliwać. Policjanci również otwarli ogień, w wyniku którego Byk padł śmiertelnie rażony. Maczuga zdołał uciec.

Remisowy wynik meczu „Ruchu" z „F. C. Wien"

Katowice 19. 7. (PAT). Wczoraj w Wielkich Hajdukach odbył się mecz piłkarski między zawodową drużyną „F. C. Wien" a mistrzem Polski Ruchem. Gra stała stosunkowo na nie wysokim poziomie. Mecz zakończył się wynikiem nierozstrzygniętym 2:2 (0:2) dla Wiedeńczyków. Bramki strzelili dla Ruchu Wilimowski i Pterek, dla Wiedeńczyków Jan Horwat a druga samobójcza. Publiczności mimo powszechnego dnia 4.000.

Polsko-włoskie towarzystwo okrętowe

Pogłoski o rokowaniach w Rzymie

(o) Rzym, 19. 7. (tel. wł.). Od pewnego czasu toczą się rokowania między Warszawą a Rzymem w sprawie utworzenia nowej linji okrętowej, któraby połączyła porty włoskie z Gdynią. Udział Polski w organizowanem towarzystwie miałby być spłacony dostawami nafty, strona włoska natomiast dostarczyć ma statków.

Wiadomość powyższą traktujemy jako pogłoskę i ogłaszamy jedynie z obowiązku dziennikarskiego.

Życzenia dla Marsz. Piłsudskiego z Japonji

(o) *Warszawa*, 19. 7. (T. wł.) Z okazji 30-ej rocznicy pobytu Marszałka Piłsudskiego w Japonji, towarzystwo polsko-japońskie w Tokio nadesłało do Belwederu depeszę z życzeniami osobistego szczęścia dla Pana Marszałka i zapewnieniem, że przyjaźń Polski i Japonji nigdy nie wygaśnie.

Na grobach legjonistów w Rarańczy

Uroczyste poświęcenie krzyża pamiątkowego

Czerniowce 19. 7. (PAT). W Rarańczy odbyła się uroczystość poświęcenia krzyżów na grobach Legjonistów polskich. Trzy krzyże kamienne zostały wzniesione staraniem kolonji polskiej w Czerniowcach.

W uroczystości wziął udział konsul Rzplitej p. Uzdowski, Zarząd Związku byłych Legjonistów polskich, delegaci organizacyj polskich oraz tłumy miejscowej ludności.

O 14,5 miljonów zł

wzrósł w ub. półroczu zapas złota w Banku Polskim

(o) Warszawa, 19. 7. (tel. wł.) W ciągu ubiegłego półrocza zapas złota w Banku Polskim stale powiększa się i na dzień 30 czerwca roku b. wynosi 490,1 miljonów złotych, wobec 476,6 miljonów zł. na dzień 1 stycznia rb. Wzrost zapasu złota wynosi zatem za okres ubiegłych 6 miesięcy 14,5 miljonów zł. Ten pomyślny stan rzeczy należy tłomaczyć zanikiem tezoryzacji złota oraz dogodnem kształtowaniem się ceny monet złotych na rynkach zagranicznych.

Polsko-gdańskie rokowania gospodarcze dobiegają końca

Polsko-gdańskie rokowania gospodarcze, które — jak to już zaznaczyliśmy — weszły obecnie w fazę decydującą, dobiegają końca.

Przewodniczący polskiej delegacji p. minister Dr. Roman wyjechał w dniu wczorajszym do Warszawy.

Z Brazylji do Polski

płyną delegaci na zjazd Zw. Polaków z Zagranicy

Kurytyba 19. 7. (PAT). Na specjalnem posiedzeniu Zarządu Centralnego Związku Polaków w Brazylji wręczono mandaty delegatom Polonji brazylijskiej na tegoroczny Zjazd Polaków z Zagranicy. Delegaci, pp. gen. Stefan Strzemieński, Roman Paul, Michał Sekula i Józef Staszewski wyjechali dnia 9 lipca z portu Santos, na statku „Zeelandja". Tym samym statkiem jadą na „Igrzyska Polonji Zagranicznej" do Warszawy przedstawiciele towarzystwa sportowego i W. F. „Junak" pp. Karol Domański i Leszek Roguski.

Delegaci wiozą z sobą kilka skrzyń eksponatów na wystawę „Polska i Polacy w świecie", organizowaną w czasie Zjazdu przez Radę Organizacyjną Polaków z Zagranicy, oraz referaty, dotyczące różnych dziedzin życia Polaków w Brazylji, jak również „Deklarację jedności narodowej", która będzie odczytana na posiedzeniu inauguracyjnem II Zjazdu Polaków z Zagranicy.

Polacy na tenisowych mistrzostwach Łotwy

Słabe wyniki naszych zawodników

Warszawa, 19. 7. (PAT). W Rydze odbyły się wczoraj międzynarodowe zawody tenisistów łotewskich, estońskich, szwedzkich, niemieckich i polskich. Z Polaków startowali Popławski i Bratek.

Żaden z naszych zawodników do rozgrywek finałowych nie doszedł. Bratek, który dopiero poraz pierwszy bawi zagranicą, był wyraźnie stremowany i przegrywał spotkanie nawet ze słabszymi od siebie zawodnikami. Popławski zachorował na drugi dzień i przez cały czas grał, trzymając ledwie rakietę w ręku.

Popławskiego wyeliminował Czech Krasny wynikiem 6:1, 6:2. W walce o puhar Popławski został wyeliminowany przez Czecha Szado 6:0, 6:0. Bratek w drugiej rundzie przegrał w Szado 8:6, 6:2. W walce o puhar Bratek przegrał z Estończykiem Puckjem 8:6, 6:4. W grze podwójnej para polska została wyeliminowana przez parę Lund i Fachali 6:4, 6:3. Ostatecznie puhar zdobył Czech Szajdo, bijąc w finale Niemca Lunda 3:6, 6:1, 7:5.

Z dużej chmury mały deszcz

Strajk generalny w San Francisco zlikwidowany będzie w drodze arbitrażowej

San Francisco, 19. 7. (PAT). Komitet strajkowy jest zdecydowanym zwolennikiem ZAŁATWIENIA KONFLIKTU W DRODZE ARBITRAŻU. Władze wydały bardzo surowe zarządzenia, by zapobiec możliwym zajściom. ARESZTOWANO 340 AGITATORÓW. Skonfiskowano liczne odezwy i broszury o charakterze rewolucyjnym. Policja zburzyła wewnętrzne urządzenie rzekomej siedziby centralnej komunistów. W lokalu wybito wszystkie szyby i połamano meble. Obecni w lokalu po krótkim oporze zbiegli. Jest 3 rannych.

San Francisco, 19. 7. (PAT). Komitet strajkowy wyjaśnia, iż decyzja powzięta 207 głosami przeciwko 108 wypowiadająca się za arbitrażem nie oznacza niezwłocznego zakończenia strajku, chodzi jedynie o zalecenie, by strajkujący poddali się arbitrażowi.

Komitet strajkowy zwrócił się do gubernatorów Kalifornji oraz sąsiadujących z nią stanów i do merów portów, w których proklamowano strajk, by zwrócili się do prezydenta Roosevelta z prośbą ażeby wszystkie sporne sprawy między pracodawcami a pracownikami w obecnym konflikcie były rozstrzygnięte przez arbitraż.

San Francisco, 19. 7. (PAT). Przemawiający do studentów uniwersytetu kalifornijskiego GEN. JOHNSON bardzo ostro wystąpił przeciwko strajkowi generalnemu, który nazwał WOJNĄ DOMOWĄ i „KRWAWEM POWSTANIEM". Wobec strajku taksówek Johnson powrócił do San Francisco w STAROŚWIECKIM POWOZIE ku wielkiej radości przechodniów, którzy tłumnie podążyli na ulicach San Francisco za powozem, podziwiając ten oddawna już niewidziany w Ameryce sposób lokomocji.

Droga królowej

Uroczyste otwarcie wspaniałego tunelu pod Liverpoolem

Londyn, 19. 7. (PAT). Król Jerzy dokonał wczoraj uroczystego otwarcia jednego z najwspanialszych dzieł współczesnej techniki inżynierji — tunelu pod zatoką Mersey, który łączy Liverpool z przedmieściem Birkenhead. Tunel został nazwany „drogą królowej". Długość tunelu wynosi przeszło 3 km., a szerokość przeszło 13 metrów. Tunel stanowi bezpośrednie połączenie między miastem Liverpool a Boodle z jednej strony i Birkenhead a Vallasey z drugiej strony. Cztery te miejscowości liczą łącznie 1.250.000 mieszkańców. Budowa tunelu trwała niemal 9 lat, a koszt budowy wyniósł około 8 miljonów funtów szterl. Dla uniknięcia niebezpieczeństwa zatrucia powietrza przez gazy, wydzielane przez przejeżdżające samochody wybudowano w tunelu 6 stacyj wentylacyjnych, mieszczących 30 olbrzymich wentylatorów. Przez tunel będzie mogło przejeżdżać na godzinę przeszło 4.000 samochodów.

Tanie zapałki dla ludności wiejskiej

(o) *Warszawa*, 19. 7. (T. wł.) Polski Monopol Zapałczany wypuścił tanie zapałki dla Kresów Wschodnich. 24 sztuki zapałek w pudełku sztywnem kosztować będzie 5 groszy, a w opakowaniu miękkiem — tylko 3 grosze. Istnieje projekt, aby dla ludności wiejskiej i innych dzielnic wprowadzone zostały w użycie zapałki tanie.

Giełdy

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY
z dnia 18 lipca 1934 r.

Żyto 60 ton 13,50—13,50—14,00; pszenica 16,75—17,25; jęczmień: przem. 16,00—16,50; pastewny 15,25—15,75; zimowy 14,50—15,00; owies: 13,75—14,25; mąka żytnia: gat. IA 0 do 55% wł. w. 22,00—23,00; gat. IB 0—65% wł. w. 21,00—22,00; gat. II 55—70% wł. w. 16,25 do 17,25; razowa 0—95% wł. w. 17,25—17,75; poślednia pon. 70% wł. w. 13,00—14,00; mąka pszenna: gat. IA 0—20% wł. w. 33,00—35,00; gat. IB 0—45% wł. w. 30,00—31,00; gat. IC 0—55% wł. w. 29,00—30,00; gat. ID 0—60% wł. w. 28,00—29,00; gat. IE 0—65% wł. w. 27,00 do 28,00; gat. IIA 20—55% wł. w. 25,00—26,50; gat. IIB 20—65% wł. w. 24,50—26,00; gat. IID 45—65% wł. w. 24,00—24,50; gat. IIF 55—65% wł. w. 19,50—20,00; gat. IIIA 65—70% wł. w. 17,50—18,50; gat. IIIB 70—75% wł. w. 14,50 do 15,00; razowa 0—95% wł w. 20,00—21,00; otręby: żytnie wymiał stand. 9,50—10,00; pszenne miałkie stand. 10,25—11,00; pszenne średnie stand. 10,25—11,00; pszenne grube 10,50 do 11,25; rzepak zimowy 37,00—39,00; rzepik zimowy 34,00—37,00; mak: niebieski 49,00—53,00; peluszka 16,50—18,00; wyka 16,00—17,00; groch Wiktorja 35,00—37,00; Folgera 21,00—24,00; łubin: niebieski 10,00—10,50; żółty 10,50—11,50 płatki ziemniaczane 16,00—17,00; makuch lniany 19,50—20,50; rzepakowy 14,00—15,00; słonecznikowy 16,00—17,00; wytłoki suszone 10,00 do 10,50.

GDAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 18 lipca 1934 r.

Na wczorajszej giełdzie zbożowej tendencja dla pszenicy w dalszym ciągu słaba. Zawierano tylko nieliczne transakcje po 18 zł (10,40 gd.). Żyto ze zbiorów tegorocznych dla celów konsumcyjnych z krótkim terminem dostawy poszukiwane po cenie 15 zł (8,70 gd.). Cena za żyto eksportowe ze zbiorów tegorocznych wynosi zł 14,35 (gd. 8,30). Za jęczmień ze zbiorów tegorocznych *na eksport* ofiarowano 17,25 zł (10 gd.). W tej samej cenie jest owies konsumcyjny.

Poszukiwane są w dalszym ciągu grochy zielone „Victoria".

Ceny mąki bez zmian. Mąka pszenna gd. 21, mąka żytnia gd. 16,50; wszystko za 100 kg loco piekarnia Gdańsk. Gatunki przedniejsze ponad notowania.

ANGIELSKI RYNEK ZBOŻOWY

Liverpool. Na giełdzie zbożowej w Liverpool płacono 18. 7. br. za pszenice z dostawą w lipcu 5/0¼; z dostawą w październiku 5/3¼; w grudniu 5/5½; w marcu 5/6⅜. Tendencja mocna. Ceny rozumieją się w szylingach i pensach.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 18 lipca 1934 r.

Bez zmian.
Usposobienie: spokojne.

SPRAWOZDANIE Z HANDLU ZBOŻA I NASION B. HOZAKOWSKIEGO W TORUNIU
z dnia 16 lipca 1934 r.

Koniczyna: czerwona 160—200, biała 80 do 115, szwedzka 110—130, żółta 85—95, żółta w łuskach 35—40; inkarnatka 90—100; przelot 100—115; rajgras krajowy 60—65; tymotka 24 do 28; seradela 9—12; wyka latowa 15—17; wiczka zimowa 55—65; peluszka 17—19; groch: Wiktorja 30—35, polny 20—22, zielony 24 do 25; bobik 16—18; gorczyca 50—55; rzepak 35 do 37; rzepik latowy 40—45; łubin: niebieski 9—10, żółty 10—11; siemie lniane 45—50; konopie 35—40; mak: niebieski 45—55, biały 50 do 60; tatarka 20—22; proso 16—18.

GIEŁDA WARSZAWSKA
Papiery wartościowe
z dnia 18 lipca 1934 r.

5% poż. konwersyjna 63¼—63½; 6% poż. dolarowa 73¼; 7% poż. stabiliz. 67,63, drobne 67,75; 4% poż. premj. dol. serja III 53,10; 8% l. z. T. Kr. Przem. Pol. 75½; 7% l. z. ziemskie dol. 47,00; 4½% l. z. ziemskie 48½—48¼—48¾, drobne 48,00; 8% l. z. ziemskie złot. 43¼ 5% l. z. m. Warszawy 69,00, z 1933 r. 58,00; 5% l. z. Łodzi z 1933 r. 51,00.

Tendencja: dla pożyczek i dla listów przeważnie mocniejsza.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ
z dnia 18 lipca 1934 r.

Belgja 123.58, 123.89, 123.27; Berlin 203.00, 204.00, 202.00; Gdańsk 172.53, 172.96, 172.10; Holandja 358.45; 359.35, 357.55; Kopenhaga 119.10, 119.70, 118.50; Londyn 26.66, 26.79, 26.53; Nowy Jork 5.28½, 5.31½, 5.25½; Nowy Jork telegr. 5.29, 5.32, 5.26; Paryż 34.91, 35.00, 34.82; Praga 21.99, 22.04, 21.94; Sztokholm 137.50. 138.20, 136.80; Szwajcarja 172.50, 172.93, 172.07; Włochy 45.43, 45.55, 45.31.

Tendencja: nieustalona.

GIEŁDA WARSZAWSKA — AKCJE
z dnia 18 lipca 1934 r.

Bank Polski 86,00; Warsz. T. Fabr. Cukru 20¼; Norblin 27¾; Starachowice 10,85.

Tendencja: przeważnie utrzymana.

GDAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Gdańsk, 19. 7. Na wczorajszej giełdzie pieniężnej zanotowano *zwyżkę złotego*. Płacono za noty gd. 57,93 do gd. 58,04. Noty dolarowe 3,05 do 3,07. Marka niemiecka w notach utrzymywała się na kursie 114½—114. Notowania powyższe rozumieją się w guldenach gdańskich.

Z Berlina donoszą, że w związku z zajściami w San Francisco dolar uległ na giełdzie berlińskiej pewnej, nieznacznej zniżce.

Telefon, telegraf i radjofonja

Wywiad z inż. Krzyczkowskim, dyr. Dep. Technicznego Min. Poczt i Telegr., w sprawie tegorocznych inwestycyj

Telefony w Toruniu, w Grudziądzu i w Tczewie będą zautomatyzowane jeszcze w tym roku — Dwa nowe przewody telefoniczne Gdynia—Warszawa—Odcinek Warszawa — Toruń kabla Gdynia — Warszawa uruchomiony będzie za dwa lata — Komunikacja telefoniczna Gdyni ze Skandynawją — Statki na morzu będą się komunikowały bezpośrednio z Gdynią — Radjostacja nadawcza w Toruniu będzie jedną z najbardziej nowoczesnych radjostacyj Europy.

Dyrektor Departamentu Technicznego Ministerstwa Poczt i Telegrafów, inż. A. Krzyczkowski, udzielił przedstawicielowi agencji prasowej „Iskra" w Warszawie wywiadu w sprawie tegorocznego programu inwestycyjnego w zakresie telefonu, telegrafu i radjofonji. Wiele kwestyj, poruszonych w wywiadzie, obchodzić będzie żywo mieszkańców Pomorza, przeto podajemy wywiad ten w skróceniu.

— Jaki jest program robót inwestycyjnych ministerstwa poczt i telegrafów w bieżącym roku budżetowym? — zadajemy pierwsze pytanie.

— Program robót inwestycyjnych ministerstwa — odpowiada dyr. Krzyczkowski — obejmuje usprawnienie komunikacji telefonicznej, a mianowicei automatyzację telefonów miejskich w szeregu miast Polski i udoskonalenie międzymiastowej komunikacji telefonicznej, racjonalną przebudowę sieci telegraficznej, a wreszcie rozszerzenie sieci stacyj nadawczych radjofonicznych.

— Co zostało dokonane w roku bieżącym w dziedzinie automatyzacji sieci telefonicznej?

— Dotychczas zautomatyzowaliśmy w ramach robót inwestycyjnych telefony w Gdyni, w Częstochowie, w Cieszynie i w Katowicach wraz z okręgiem.

— A w jakich miejscowościach projektuje się dalsza automatyzacja?

— **Jeszcze w bieżącym roku budżetowym uruchomione zostaną centrale automatyczne w Tczewie, w Grudziądzu, w Toruniu, w Rabce, w Krynicy, w Kielcach, w Płocku, w Piotrkowie i w Przemyślu. Przystąpić mamy też do zautomatyzowania telefonu we Włocławku i rozszerzyć pojemność central automatycznych w Bielsku, Gdyni, Orłowie i Chylonji,** gdzie daje się zauważyć stały i szybki przyrost abonentów.

— **A jakie udoskonalenia zostaną wprowadzone w międzymiastowej komunikacji telefonicznej?**

— Przedewszystkiem ma zostać zmontowana nowa centrala międzymiastowa w Warszawie, oraz nowa centrala w Katowicach, dalej **mają być uruchomione dwa nowe przewody telefoniczne w relacji między Warszawą i Gdynią.**

— Czy projektowana w całokształcie programu inwestycyjnego budowa kabla Warszawa — Gdynia uwzględniona została w tegorocznym programie ministerstwa?

— Owszem. Przystąpiliśmy już do robót przedwstępnych, przygotowując warunki techniczne, wykańczając plany i prowadząc pertraktacje z kablowniami w sprawie uruchomienia produkcji.

— W jakim terminie więc należy spodziewać się uruchomienia kabla?

— **Kabel Warszawa — Gdynia na odcinku od Warszawy do Torunia uruchomiony zostanie w roku budżetowym 1936/37.**

— A jak przedstawia się projekt konstrukcji kabla Gdynia — Skandynawja?

— W sprawie tej toczą się jeszcze pertraktacje wstępne, realizacja tego projektu wymaga dłuższego czasu. **Uruchomiony natomiast zostanie niebawem bezpośredni przewód Gdynia — Stockholm przez Słupsk i Szczecin,** przyczem taryfa za rozmowy z Gdyni do Stockholmu zrównana będzie z taryfą gdańską.

— Czy mógłby Pan Dyrektor powiedzieć, jaki jest program przebudowy sieci telefonicznej w tym roku?

— Celem usprawnienia służby telegraficznej, 19 większych miejscowości zostanie zaopatrzone w koncentratory telegraficzne, oraz 23 miejscowości w prostowniki do zasilania urządzeń telegraficznych.

— A jakie udoskonalenia projektowane są z dziedziny radjotelegrafji?

— Przedewszystkiem **uruchomione zostanie prowizorjum służby radjotelegraficznej morskiej.** Jest to udoskonalenie bardzo doniosłe, ponieważ dotychczas nasze statki nie mogły komunikować się bezpośrednio z Gdynią i musiały uciekać się do pośrednictwa stacyj duńskich w przesyłaniu korespondencji do Polski. Po zatem **uruchomione zostaną dwa kanały radjotelefoniczne na odcinku Gdynia — Hel i zakończony zostanie montaż trzech** nadajników krótkofalowych i szeregu anten centrali nadawczej w Babicach, wreszcie uruchomione zostanie 10 odbiorników długo i krótkofalowych centrali odbiorczej w Grodzisku.

— W jakiem stadjum realizacji znajduje się budowa radjostacji w Toruniu?

— **Spodziewamy się uruchomić 24-kilowatową radjostację nadawczą w Toruniu w pierwszych dniach grudnia r. b. Będzie to jedna z najbardziej nowoczesnych stacyj nadawczych w Europie,** przyczem zaznaczyć należy, że została ona całkowicie wykonana w Polsce przy użyciu sił technicznych polskich.

— Poruszył Pan Dyrektor sprawę użycia sił technicznych polskich. Interesowałaby nas sprawa udziału przemysłu polskiego w dostarczaniu sprzętu potrzebnego przy robotach inwestycyjnych ministerstwa.

— Korzystamy prawie wyłącznie z dostaw przemysłu krajowego, który stoi całkowicie na wysokości zadania i, o ile chodzi o jakość wyrobów, oraz ich wykonanie, przewyższa niejednokrotnie przemysł zagraniczny.

— A jaki wpływ posiadają roboty inwestycyjne ministerstwa poczt i telegrafów na stan zatrudnienia w polskim przemyśle technicznym?

— Przy robotach tych zatrudnia państwowa fabryka P. Z. T. i R. około 100 inżynierów i 1000 robotników, stan zatrudnienia wzrósł również w warsztatach Polskiego Radja. W wykonaniu robót montażowych i konserwacyjnych bierze udział w przedsiębiorstwie Polska Poczta Telegraf i Telefon około 300 inżynierów i techników, nie licząc blisko półtora tysiąca robotników dniówkowych.

— Jeszcze jedno pytanie — Panie Dyrektorze. Z jakich funduszów finansowane są te roboty inwestycyjne?

— Inwestycje ministerstwa poczt i telegrafów wykonujemy z funduszów budżetowych ministerstwa — odpowiada dyr. Krzyczkowski, kończąc rozmowę — i nie angażujemy w te inwestycje środków z Funduszu Pracy.

Pomorze — ofiarom powodzi w Małopolsce

„Kto prędko daje — dwa razy daje"

(mę) We wtorek rano wstrząsnęła społeczeństwem pomorskiem wieść o katastrofalnej powodzi w Małopolsce.

Nasze wydawnictwa pierwsze przyniosły obszerne relacje z terenów objętych żywiołową klęską. Groza jaka wiała z chaotycznie początkowo napływających depesz, powiększyła się bardziej jeszcze, gdy usystematyzowano je gdy podsumowano ponury bilans ofiar i strat, wyrządzonych przez szalejący żywioł. Straty materjalne — pozrywane mosty, linje kolejowe i drogi, poniszczone zasiewy, porozwalane domy i budynki, zalane wsi i miasta — nie dadzą się w tej chwili obliczyć, w każdym razie, jedno stwierdzić można — są olbrzymie. Niczem są jednak w porównaniu z daniną krwi, jaką zabrała niszcząca siła wody — kilkadziesiąt osób padło ofiarą powodzi.

Powódź przyszła tak nagle — w niedzielę panowała piękna pogoda, a w poniedziałek, po strasznej ulewie, woda zaczęła zalewać wsie i miasta — że nikt się jej nie spodziewał. Nikt ani władze państwowe ani samorządowe nie był przygotowany do walki z powodzią. Dlatego też straty są tak duże. Powiększa je jeszcze i ten moment, że powódź zaczęła się w okrsie żniw i masowego pobytu na Podhalu letników z całej Polski. W podgórskich miejscowościach uzdrowiskowych Małopolski bawi wielu kuracjuszów z Pomorza, kilkanaście pomorskich drużyn harcerskich rozbiło swe namioty w Tatrach i powiatach górskich województwa krakowskiego. Obawa o los kuracjuszów i harcerzy potęguje zainteresowanie z jakiem ludność pomorska śledzi sytuację w Małopolsce Zachodniej. Wprawdzie nadeszły depesze uspakajające, które stwierdzają, że nikt z letników ani kuracjuszów nie padł ofiarą powodzi, że wszystkie obozy harcerskie zostały zlikwidowane w porządku, a ich uczestnicy odstawieni w bezpieczne miejsca — jednak obawa o bliskich nie ustąpiła. Tem większem staje się też współczucie dla miejscowej ludności, tem lepiej tu, na tak odległym zdawałoby się Pomorzu, odczuwamy ból i rozpacz, jaka targać musi mieszkańcami zalanych okolic, na widok śmierci tylu ofiar, na widok zmarniałego dobytku.

Przejęci zgrozą nie możemy jednak nie pomyśleć o pomocy z jaką **Pomorze musi pospieszyć Małopolsce. Nim ukonstytuuje się Wojewódzki komitet pomocy ofiarom powodzi — co, jak nas informują, nastąpi niebawem — zgodnie z zasadą „kto prędko daje dwa razy daje", apelujemy do naszych czytelników, aby już obecnie zaczęli składać ofiary na rzecz powodzian. W tym celu otwieramy w naszym dziale ofiar specjalną rubrykę pod nazwą: „Pomorze — ofiarom powodzi w Małopolsce". Z chwilą ukonstytuowania się pomorskiego komitetu ofiary te oddamy do jego dyspozycji.**

* * *

Pracownicy Redakcji i Administracji „Dnia Pomorskiego" zapoczątkowując akcję zbiórki na powodzian, składają zł 50.—.

Pozatem zgłosił się samorzutnie p. Andrzej Gośliński z Torunia, ofiarowując na ten sam cel zł 20.—.

Warunki przyjęcia do Uniwersytetu Warszawskiego

Podania należy składać między 3 a 15 września

Podania o przyjęcie na wszystkie Wydziały Uniwersytetu Warszawskiego na rok akademicki 1934-35 składać należy od dn. 3 do dn. 15 września r. b. włącznie.

Do podania załączyć należy: świadectwo dojrzałości w oryginale; metrykę urodzenia; życiorys; 5 fotografji, opatrzonych własnoręcznym czytelnym podpisem; świadectwo moralności, o ile matura nie jest tegoroczna; dokument wojskowy w uwierzytelnionym odpisie (dotyczy kandydatów w wieku poborowym); świadectwo z łaciny z 6-ciu klas, o ile niema stopnia na maturze (dotyczy kandydatów na Wydziały: Lekarski i Farmaceutyczny: kwity z opłaty: manipulacyjnej (złotych 10,—) oraz za badanie lekarskie (złotych 4,—).

Kandydaci przenoszący się z innych szkół akademickich, winni ponadto załączyć świadectwo wystąpienia z danej szkoły akademickiej.

Kandydatów na Wydziały: Lekarski, Farmaceutyczny i Weterynaryjny obowiązuje egzamin wstępny kwalifikacyjny. O przyjęcie na Wydział Prawa decyduje konkurs matur humanistycznych. Na sekcji przyrodniczej Wydziału Matematyczno-Przeyrodniczego obowiązuje konkurs matur.

Kandydaci do egzaminu wstępnego kwalifikacyjnego obowiązani są uiścić w Kwesturze U. W. taksę egzaminacyjną.

Kandydaci przyjęci na pierwszy rok studjów będą podani oględzinom lekarskim przed specjalną Komisją Uniwersytecką.

Przedstawiciele skautów węgierskich

przybędą nad polskie morze

W poniedziałek przybyli do Warszawy dwaj wyżsi oficerowie dyplomowani armji węgierskiej pp. Louis Vincze i Schelken Oszkar, przedstawiciele głównej komendy skautów rumuńskich. Celem przybycia gości węgierskich do Polski jest zapoznanie się z organizacją naszego harcerstwa, którego metody pracy zyskują zagranicą coraz większe uznanie.

Przedstawiciele skautów węgierskich złożyli wizytę w naczelnictwie Związku Harcerstwa Polskiego, następnie zaś przyjęci byli przez zastępcę dyrektora Państwoyego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego płk. Teuchmana. W dniach najbliższych goście węgierscy wyjadą na Wileńszczyznę, celem zwiedzenia tamtejszych obozów harcerskich, poczem udadzą się do Jastarni dla zwiedzenia harcerskiego ośrodka morskiego.

Ulgi wizowe na przyjazd do Polski

Zgodnie z obowiązującemi obecnie przepisami wizowemi, całkowicie zwolnieni są od opłat wizowych cudzoziemcy, przybywający do Polski na zjazdy i kongresy, w celach odpoczynkowych i leczniczych do uzdrowisk polskich, na zawody sportowe, na wystawy ogólnokrajowe lub międzynarodowe, na Targi Wschodnie we Lwowie, na Targi Północne w Wilnie, oraz na Targi Poznańskie w Poznaniu.

Kursy przeszkolenia higjenicznego

W Państwowej Szkole Higjeny w Warszawie zakończony został kurs przeszkolenia higjenicznego dla wywiadowców miejskich stacyj opieki społecznych. Uczestnicy kursu, poza wykładami, odbyli miesięczne przeszkolenie praktyczne w miejskich instytucjach zdrowia i opieki społecznej stolicy.

Onegdaj rozpoczął się w Państwowej Szkole Higjeny wakacyjny kurs przeszkolenia higjenicznego dla nauczycielstwa szkół powszechnych. W kursie tym bierze udział około stu nauczycieli szkół powszechnych z całego terenu kraju.

Rozporządzenie o konserwowaniu przetworów mięsnych

Z dniem 12 b. m. weszło w życie rozporządzenie Min. Opieki Społecznej, w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 24 czerwca 1931 r. o konserwowaniu artykułów żywności.

Rozporządzenie ustala m. in., że do konserwowania mięsa i przetworów mięsnych dopuszczalny jest azotyn sodowy jedynie pod postacią równomiernej mieszanki z solą kuchenną, zawierającej nie więcej niż 0,5 proc. azotynu sodowego.

Przyjazdy cudzoziemców do Polski

Największą ilość gościliśmy Niemców

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w I kwartale rb. przybyło do Polski (dane z 27 ważniejszych ośrodków) ogółem 15,900 cudzoziemców, w tem 4.781 z Niemiec, 2,331 z Austrji, 1.626 z Czechosłowacji, 884 z Francji, 628 z W. M. Gdańska, 575 z Anglji, 522 z Łotwy, 404 z Węgier, 399 z Włoch, 387 z Rumunji, 268 z Szwajcarji, 249 z Holandji, 198 z Belgji, 197 z Litwy, 195 ze Szwecji, 141 z Jugosławji, 136 z DcDanji, 105 z Estonji, 36 z Finlandji, 150 z ZSRR., 185 z innych krajów Europy, 603 ze Stanów Zjednoczonych A, P., 64 z Palestyny, 291 z innych krajów pozaeuropejskich, oraz 536 osób z krajów nieustalonych.

Największa liczba cudzoziemców, mianowicie 5332 osób, przybyła do Warszawy. Do Katowic przybyło 1785 cudzoziemców, do Krakowa 1.683, do Łodzi 1.071, do Lwowa 1.048, do Poznania 1.012, do pozostałych miast poniżej tysiąca osób.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

Wiadomości gospodarcze

Krajowe

OBIEG BILONU.

Ogólny obieg bilonu na dzień 1 lipca r. b. wynosił 368.392.805,73 złotych. Ponadto w obiegu znajdował się bilon nabyty przez Bank Polski na własność w wysokości 27.587.894,27 złotych. Łączna suma obiegu wynosiła 395.980.500 złotych.

POLSKA ZMNIEJSZA SWE ZADŁUŻENIE ZAGRANICĄ.

Emisyjne długi zagraniczne Państwa Polskiego na 1 lipca r. b. wynosiły: 6% pożyczka dolarowa 1920 r. — 19.574.500 dolarów; 8% z 1925 r. — 21.700.000 dolarów; 7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r. — 45.105.000 dolarów i 1.455.000 funtów szterlingów; 7% pożyczka w lirach włoskich 283.146.500 lirów; 6½% dolarowa z 1930 r. — 31.430.099,01 dolarów.

W porównaniu do stanu z dnia 1 stycznia r. b. zadłużenie emisyjne Państwa Polskiego w ciągu ubiegłego półrocza obniżyło się o przeszło 1.547 tys. dolarów i 45 tysięcy funtów angielskich.

SPADEK WYTWÓRCZOŚCI KONFEKCYJNEJ.

Miesiąc czerwiec przyniósł, jak zwykle, znaczne osłabienie wytwórczości konfekcyjnej w porównaniu z majem. Hurtowa sprzedaż letnich artykułów konfekcyjnych, przedewszystkiem odzieży damskiej, zakończona została w połowie czerwca, poczem zakłady zostały unieruchomione prawie całkowicie.

14 UPADŁOŚCI W CZERWCU.

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w maju r. b. ogłoszono na terenie całej Polski ogółem 14 upadłości wobec 26 w maju 1933 r. Na terenie województw centralnych ogłoszono 7 upadłości, na terenie zachodnich 5, oraz na terenie południowych — 2 upadłości; w województwach wschodnich nie ogłoszono ani jednej upadłości.

Według rodzai przedsiębiorstw 2 upadłości przypadają na spółki akcyjne, 5 na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, 1 na spółdzielnię, 2 na spółki firmowe i komandytowe oraz 4 na przedsiębiorstwa jednoosobowe.

Według gałęzi przemysłu i handlu, 1 upadłość przypada na przemysł mineralny, 1 na maszynowy, 1 na chemiczny, 1 na spożywczy, 3 na budowlany, 5 na handel towarowy, 1 na handel pieniężny, oraz 2 upadłości na inne rodzaje handlu.

Zagraniczne

NIEZNACZNY WZROST POKRYCIA MARKI.

Według sprawozdania Banku Rzeszy z dnia 14 b. m . zapas środków pokrycia wzrósł o 0,8 do 77,8 miljn. RM, przyczem zapas złota zwiększył się o 2 miljn. RM do 72,2 miljn. RM, zapas dewiz natomiast zmniejszył się o 1,3 do 5,6 miljn. RM. Stosunek pokrycia w dn. 14 b. m. wyniósł 2,2%, wobec 2,1% w poprzednim tygodniu.

W ten sposób już drugi tydzień zrzędu Bank Rzeszy wykazuje, wprawdzie nieznaczny, przypływ pokrycia. Charakterystyczną jest rzeczą, że obok wzrostu zapasu złota, występuje spadek zapasu dewiz. Oczywiście tempo wzrostu jest tak małe, że praktycznego znaczenia, jak dotychczas, nie ma. Może ono natomiast wywołać pewną poprawę zaufania w stosunku do marki.

SESJA MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU ZBOŻOWEGO.

Piąta sesja międzynarodowego doradczego Komitetu zbożowego zostanie otwarta w dniu 14 sierpnia r. b. w ministerjum handlu w Londynie.

PROJEKT MONOPOLU NA KAWĘ I CUKIER W RUMUNJI.

W celu znalezienia nowych źródeł dochodu dla skarbu państwa, brana jest w Rumunji pod uwagę sprawa wprowadzenia monopolu na kawę i cukier, lub też obłożenia nowemi podatkami artykułów ogólnej konsumcji.

NAGŁE POGORSZENIE SIĘ RUMUŃSKIEGO BILANSU HANDLOWEGO.

Minister przemysłu i handlu inż. Teodorescu udzielił „Argusowi'' wywiadu, w którym oświadczył, że wobec nagłego pogorszenia się w ostatnich miesiącach rumuńskiego bilansu handlowego i wobec zapowiadających się źle urodzajów, co uniemożliwi eksport zboża w r. b., rząd rumuński zamierza stosować dwa środki, celem zrównoważenia bilansu handlowego, mianowicie: ograniczyć o 20 procent import i popierać eksport drogą udzielenia jaknajdalej idących premij eksportowych.

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA KOLEJOWA W HAMBURGU.

Przy udziale przedstawicieli 15 państw europejskich rozpoczęła się w Hamburgu międzynarodowa konferencja, która ma ustalić przepisy dotyczące przewozów wszelkiego rodzaju towarów niebezpiecznych i wybuchowych. Przedłożono kilkaset wniosków do dyskusji, tak, że zjazd potrwa conajmniej 14 dni. Z Polski biorą udział w zjeździe pp.: dr. Zawojski, inż. Stein i inż. Orzechowski.

POSUCHA POD HAMBURGIEM.

W okolicach Hamburga posucha przybiera znaczne rozmiary. W niektórych miejscowościach z powodu zupełnego braku paszy na pastwiskach bydło nie opuszcza obór.

W wielu miejscach zaznaczył się brak wody do picia.

ZNIŻKA DYSKONTA W JUGOSŁAWJI.

Bank Narodowy Jugosławji obniżył od 16 bm. stopę dyskontową z 7 na 6½%. Odsetki od zastawów na złoto i warranty wynosić będą również 6½%, natomiast odsetki od pożyczek na zastaw papierów wartościowych określone zostały na 7½%.

Przed rozpoczęciem rokowań gospodarczych między Polską a Islandją

Z pobytu ministra Sokolnickiego w Islandji

W tych dniach przybył do Reykiavik okrętem „Kościuszko", który w roku bieżącym odbywa swą drugą podróż do Fjordów Norweskich, poseł polski w Kopenhadze p. min. Sokolnicki, aby złożyć rządowi islandzkiemu oficjalną wizytę.

W czasie podróży poseł polski otrzymał od rządu islandzkiego telegram, w którym zaznaczono, iż rząd islandzki uważa min. Sokolnickiego za swego gościa.

Na cześć polskiego ministra rząd islandzki wydał w Reykjavik przyjęcie, w czasie którego islandzki prezydent ministrów p. Asgeirson wygłosił przemówienie, dając wyraz radości, iż Minister Rzeczypospolitej złożył wizytę.

W czasie przyjęcia odśpiewano pieśń „Boże coś Polskę", której tekst przetłumaczono na islandzki. Premjer islandzki wzniósł w czasie przyjęcia toast na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego. Przyjęcie polskiego posła odznaczało się niezwykłą serdecznością, którą rząd islandzki wyrażał swą wdzięczność za odwiedzenie jego kraju.

W czasie pobytu w Reykjavik p. min. Sokolnicki przeprowadził z rządem islandzkim szereg wstępnych rozmów w sprawach gospodarczych, w wyniku których w najbliższym czasie rozpoczną się między Polską a Islandją rokowania gospodarcze.

Jeżeli chodzi o stosunki gospodarcze polsko-islandzkie, to w ostatnim czasie przybrały one mocno jednostronny charakter. W roku 1933 Polska sprowadziła z Islandji około 10.000 ton śledzi, eksport polski natomiast do Islandji był znikomy. Obecnie są widoki, iż eksport polski do Islandji się rozwinie. Szczególnie polskie zboże i węgiel znaleźć mogłyby zbyt na rynku islandzkim.

Baczność! Właściciele rybołówstw w dorzeczu Drwęcy

Przymusowy podział na obwody rybackie

Orzeczeniem Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 7 maja oraz z dnia 25 czerwca 1934 r. wody otwarte dorzecza rzeki Drwęcy (wody otwarte rzeki Drwęcy, z jej lewobrzeżnemi i prawobrzeżnemi dopływami i wody otwarte, znajdujące się w dorzeczach tych dopływów) zostały podzielone na obwody rybackie.

Ponieważ art. 39 ustawy o rybołówstwie z dnia 7 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. nr. 35 poz. 357) przewiduje możność tworzenia spółek rybackich jeziorowych, przeto właściciele rybołówstw danego obwodu rybackiego, mogą ubiegać się o utworzenie własnej spółki.

Odnosi się to do tych obwodów rybackich, które stanowią własność nie jednej osoby, lecz kilku.

Przy utworzeniu spółki rybackiej wymagana jest zgoda wszystkich właścicieli danego obwodu rybackiego, natomiast spółka powstaje z chwilą zatwierdzenia Statutu spółki (wzór statutu spółki jeziorowej został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w dniu 15 grudnia 1932 r. w Nr. 3) przez Wojewódzką Władzę Administracji Ogólnej, która to władza równocześnie orzeka o utworzeniu z jeziora obwodu własnego spółki.

Nadmienia się przytem, że utworzenie spółki jeziorowej leży przedewszystkiem w interesie właścicieli rybołówstw, którzy z chwilą powstania spółki, przyjmują na siebie obowiązek administrowania danym obwodem.

Gdyby na danym obwodzie rybackim nie została utworzoną spółka rybacka jeziorowa, obwód zostanie wydzierżawiony przez powiatową władzę administracji ogólnej, bez prawa ingerencji ze strony właścicieli.

Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu pragnąc ułatwić właścicielom rybołówstw zawiązania spółek, które mogły być zatwierdzone po myśli ustawy, zwołuje zebranie informacyjne, które odbędzie się w dniu 20 lipca b. r. o godz. 11 — w Brodnicy w lokalu p. Znanieckiego ul. Hallera 3/5.

Po bliższe informacje w tej sprawie należy zwracać się do Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu, ul. Sienkiewicza nr. 10.

Bezwzględna walka Austrji

z terorem narodowych socjalistów

Termin wyznaczony przez rząd austrjacki na wydanie materjałów wybuchowych upłynął o godz. 12 w nocy dnia 18 bm. Obecnie posiadaczom materjałów wybuchowych grozi kara śmierci.

W Rust w Burgenlandzie aresztowano 9 wybitnych narodowych socjalistów, w mieszkaniu których podczas rewizji znaleziono znaczną ilość materjału propagandowego.

* * *

W nocy z 16 na 17 bm. dokonano na plebanję w Unterkirchen zamachu. Mieszkanie proboszcza zostało zupełnie zdemolowane. Ucierpiała również miejscowa elektrownia.

* * *

Z Innsbrucka donoszą, że do mieszkania b. komendanta patrolu granicznego A. Strehla rzucono bombę z przyrządem zegarowym. Bombę udało się na czas unieszkodliwić. Władze graniczne zatrzymały jednego ze sprawców zamachu, w chwili gdy usiłował przekroczyć granicę.

Strehl był komendantem patrolu granicznego, który przed 9 miesiącami zastrzelił żołnierza niemieckiej Reichswehry, Schuhmachera. Władze austrjackie zasądziły wówczas Strehla na 3 miesiące warunkowego aresztu za nieostrożność obchodzenia się z bronią. Podrzucenie bomby do mieszkania Strehla było widocznie aktem zemsty ze strony narodowych socjalistów.

Odprężenie w San Francisco

Dowóz żywności zapewniony

Według ostatnich depesz w nastrojach mieszkańców San Francisco nastąpiło pewne odprężenie, jak również nastroje strajkowe straciły nieco na ostrości, mimo że sytuacja ogólna jest w dalszym ciągu poważna.

Odprężenie to przypisać należy głównie temu, iż największa obawa — obawa głodu — została usunięta dzięki decyzji komitetu strajkowego, pozwalającej na uruchomienie wszystkich restauracyj, jak również uruchomienie częściowej komunikacji tramwajowej. Komitet porządkowy w odezwie do ludności oświadczył, że miasto nie może być ogłodzone i zezwolił na swobodną cyrkulację samochodów ciężarowych z żywnością po ulicach miasta. Pociągi odchodzą z San Francisco, jak dotąd, zupełnie regularnie.

Kara śmierci

zawisła nad organizatorami puczu waldemarasowskiego

Kowieński sąd wojenny rozpatrywał sprawę b. szefa sztabu generalnego gen. Kubeliunasa oraz pułkowników sztabu generalnego Backusa i Norakusa, oskarżonych o udział w puczu waldemarasowskim.

Sąd wojenny skazał wszystkich trzech oskarżonych na karę śmierci. Prezydent Republiki zamienił gen. Kubeliunasowi karę śmierci na dożywotnie więzienie, a płk. Backusowi na 15 lat i płk. Norakusowi na 12 lat więzienia.

Echo rasputiniady

25.000 funtów ang. odszkodowania za zniesławienie

Firma kinematograficzna Metro-Goldwyn-Mayer przed 4 miesiącami skazana została na zapłacenie w. księżnej Irenie Aleksandrównie żonie zabójcy Rasputina, księcia Jusupowa 25 tysięcy funtów odszkodowania za zniesławienie, jakiego sąd dopatrzył się w filmie pt.: „Rasputin", w którym kochanka Rasputina, księżniczka Natasza, upodobniona była do w. księżny Ireny.

Metro-Goldwyn-Mayer założyła przeciwko wyrokowi apelację, która była w Londynie przez trybunał apelacyjny obecnie rozpatrywana. Sąd nie uznał argumentów firmy kinematograficznej i w całej rozciągłości zatwierdził wyrok poprzedniej instancji.

Ważne dla osadników, którzy uzyskali przeszacunki osad

Pomorskie Tow. Rolnicze komunikuje:

Wobec tego, iż wielu nabywcom osad z parcelacji rządowej i tak zwanych anulacyjnych, wskutek złożonych odwołań we właściwym terminie stosownie do poprzednich komunikatów P. T. R. obniżono cenę nabycia osad i zmieniono orzeczenia przewłaszczeniowe wydane w trybie artykułu 61 ustawy o wykonanie reformy rolnej — winni oni niezwłocznie we własnym interesie wnosić podania do Izby Skarbowej w Grudziądzu za pośrednictwem właściwego Urzędu Skarbowego o odpowiednie do zmiany szacunku obniżenie opłaty stemplowej.

Osadnicy, którzy tego nie uczynią, będą musieli uiścić opłatę stemplową od ceny kupna, ustalonej w pierwszem obliczeniu przewłaszczeniowem oraz zaległe odsetki i kary za zwłokę.

Osadnicy, którzy po otrzymaniu orzeczenia przewłaszczeniowego uiścili całkowitą opłatę stemplową, jednak wobec odwołania szacunek ich osad uległ obniżeniu, mogą wnosić prośbę do Izby Skarbowej w Grudziądzu za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych w Toruniu o zwrot nadpłaconej kwoty.

Wzory podań do składania wniosku o zwrot nadpłat z tytułu opłaty stemplowej oraz bliższe informacje członkowie Kółek Rolniczych mogą uzyskać w sekretarjatach P. T. R. za okazaniem legitymacji członkowskiej na rok 1934.

Kto otrzyma 1000 zł?

Losowanie premjowych książeczek oszczędnościowych PKO.

Dnia 16 lipca 1934 r. odbyło się w Centrali PKO. w Warszawie 33 z zrzędu losowanie książeczek na premjowane wkłady oszczędnościowe serji I.

Po zł. 1000 — otrzymają właściciele następujących książeczek: 264 509 4972 5754 6989 8930 9289 13169 13443 14128 17160 21849 21859 29105 30675 30970 31757 32246 32414 36454 36823 37736 38666 40381 41296 42989.

Książeczka serji I wylosowana dnia 15 stycznia 1934 r. a niezrealizowana Nr. 4658.

Żadnych ustępstw ani koncesyj

St. Zjednoczone odrzucają niemieckie propozycje

W odpowiedzi na sugestje niemieckie udzielenia Niemcom specjalnych koncesyj w dziedzinie eksportu, względnie zawarcia układu kompensacyjnego, w celu uzyskania dla amerykańskich posiadaczy obligacyj Younga i Dawesa równego traktowania z obywatelami innych krajów — St. Zjednoczone w ostrej nocie, odrzucającej propozycje niemieckie, zaznaczyły, że na żadne ustępstwa nie pójdą. Cordell Hull ponownie podkreślił, że St. Zjednoczone domagają się analogicznego traktowania jak innych krajów.

W kilku wierszach

Przed kilku dniami donosiliśmy o zbeszczeszczeniu cmentarza gminy żydowskiej w Paderbron. Podobny fakt miał miejsce w **HAMBURGU**, gdzie na cmentarzu żydowskim w ciągu nocy obalono kilkadziesiąt nagrobków. Władze policyjne wdrożyły bardzo energiczne śledztwo.

Miasteczko **FRYBURG** nawiedzone zostało ponownie groźnym pożarem. Ogień powstał z niewyjaśnionych przyczyn. Pożar groził zniszczeniem całej średniowiecznej dzielnicy miasta.

Pod **FRIEDRICHSTADT** w Olsztynie wydarzyła się katastrofa samochodowa. Autobus wiozący 34 turystów z Hamburga wskutek pęknięcia opony, przewrócił się i wpadł do rowu, 6-ciu turystów odniosło ciężkie, a 10 lżejsze rany. Jedna osoba z ciężko rannych zmarła w drodze do szpitala.

W **LONDYNIE** podpisany został nowy układ handlowy pomiędzy W. Brytanją a Łotwą. Układ zapewnia Łotwie rynek zbytu w Anglji na masło i inne produkty mleczne. Łotwa udziela W. Brytanji przywileju co do zbytu angielskich maszyn rolniczych i innych artykułów technicznych oraz w ograniczonym stopniu zapewnia Anglji zbyt węgla brytyjskiego na Łotwie.

W **PARYSKIEM** krematorjum na cmentarzu Pere-Lachaise spalono zwłoki ambasadora sowieckiego Dowgalewskiego. W uroczystości żałobnej wzięli udział przedstawiciele rządu francuskiego z ministrami Cheronem i Sarraut na czele, korpus dyplomatyczny z ambasadorami Anglji, Belgji, Hiszpanji, Polski i Włoch oraz wszyscy urzędnicy poselstwa sowieckiego.

W miejscowości **MAISONS LAFFITTE** pod Paryżem wydarzył się tragiczny wypadek. Jeden z żołnierzy oddziału dragonów znalazł na polu ćwiczeń pocisk. Przy oględzinach pocisk ten wypadł mu z rąk. Nastąpił wybuch, skutkiem którego 5 żołnierzy zginęło na miejscu, a 26 odniosło ciężkie rany.

Mury słynnego klasztoru **GRANDE CHARTREUSE** (Francja) grożą zawaleniem. Istnieje zamiar zwrotu tego historycznego zabytku zakonnikom.

Kultura i sztuka

Bogaty plon badań archeologicznych
w powiecie toruńskim

W czasie wycieczek archeologicznych, urządzonych z ramienia Instytutu Bałtyckiego w Toruniu, — dnia 23 i 25 czerwca, — przez asystenta archeologa Pracowni Archeologicznej Instytut Bałtyckiego w towarzystwie słuchacza Uniwersytetu Poznańskiego p. Jana Żurka, odkryto kilka nowych śladów pobytu czło wieka przedhistorycznego w okolicach Torunia.

W pierwszym dniu wycieczki odnaleziono w Papowie Toruńskiem i w Grębocienie 2 osady z młodszej epoki kamiennej, (od. 5000 lat przed Chr.) należące do t. zw. „wschodniej kultury puharów z lejkowatym brzegiem". Kultura ta należy do ludności pochodzenia północnego z Jutlandji i wysp duńskich. Wiodła ona osiadły tryb życia, budowała stałe osiedla, uprawiała zboże i hodowała bydło.

W Lubiczu, po prawym brzegu Drwęcy, natrafiono na bogatą w zabytki osadę z okresu wczesnohistorycznego (600—1100 po Chr.), należącą do ludności słowiańskiej, która w owym czasie zwartą masą zamieszkiwała ziemię pomorską. W osadzie zebrano liczne ułamki naczyń, najstarszego typu, obtaczanych częściowo na krążku garncarskim, osełki kamienne do ostrzenia żelaznych noży, podkładkę kamienną z rowkiem do krzesania ognia i przepalone kości zwierzęce.

Na gruntach Nowejwsi, po lewym brzegu Drwęcy, stwierdzono osadę z czasów stosunkowo nam bliskich z wczesnego średniowiecza, zaś po lewym brzegu Drwęcy, na polach Złotorji, odkryto osadę kult. „łużyckiej".

W drugim dniu wycieczki, w Rudaku, po lewej stronie Wisły, odnaleziono osadę ze starszej epoki kamiennej (z przed 5000 lat przed Chr.). Osada ta nie zawierała zupełnie ułamków naczyń, natomiast bardzo charakterystyczne wyroby krzemienne t. zw. grociki (ostrza do strzał) z trzoneczkiem. Grociki z trzoneczkiem charakteryzują t. zw. kulturę „świderską" nazwaną tak od miejscowości Świdry Wielkie pod Warszawą, gdzie grociki tego typu odkryto w dużych ilościach. Kultura „świderska" odpowiada geologicznie wczesnej fazie okresu polodowego, kiedyto w ślad za topniejącym lądolodem koczowniczo-myśliwskie gromady ludzkie posuwały się stopniowo ku północno-zachodowi, polując na reny, które wówczas wypasały się na tundrach, zalegających Pomorze.

Odkrycie pod Toruniem nowego śladu kult. świderskiej, przypadającej jeszcze na koniec starszej epoki kamiennej, jest bardzo cennem, gdyż stanowi nowy drogowskaz, na podstawie którego możemy z dużem prawdopodobieństwem wnioskować, że szlak wędrówki myśliwców paleolitycznych, najstarszych mieszkańców Pomorza, posuwał się z okolic Warszawy w dół Wisły przez okolice Torunia (niedawno odnaleziono osadę kult. świderskiej w Łążynie, 20 km. na północny-zachód od Torunia), a następnie w kierunku północno-zachodnim ku wybrzeżom Jutlandji i wyspom duńskim

Na południe od Rudaku, również po prawym brzegu Wisły, w Czerniewicach odnaleziono 2 osady z epoki kamiennej, wtem jedną kult. puharów z lejkowatym brzegiem, osadę „łużycką" z IV. okresu bronzu (ok. 1200—1000 przed Chr.) i osadę wczesno-średniowieczną.

Pomorska placówka szerzenia nauki i kultury katolickiej
Utworzenie diecezjalnego Związku Stowarzyszenia imienia Piotra Skargi

Jego Ekscelencja Najprzewielebniejszy Arcypasterz diecezji chełmińskiej, ksiądz biskup dr. Stanisław Wojciech Okoniewski, utworzył diecezjalny Związek Katolickiego Stowarzyszenia imienia Piotra Skargi i zamianował prezydjum diecezjalny tegoż stowarzyszenia.

W skład prezydjum diecezjalnego z nominacji Jego Ekscelencji wchodzą: p. Stanisław Dąbrowski, radca Urzędu Wojewódzkiego, jako prezes diecezjalny, ks. prałat, kanonik i profesor dr. Franciszek Sawicki, jako asystent diecezjalny, i ks. profesor dr. Antoni Liedtke, jako sekretarz generalny.

Udział ks. prałata i profesora dr. Sawickiego, uczonego europejskiej sławy, świadczy wymownie o doniosłem znaczeniu tego aktu Arcypasterza, mającym objąć inteligencję diecezji chełmińskiej.

Dotychczas istnieją trzy oddziały Stowarzyszenia imienia Piotra Skargi w diecezji chełmińskiej, mianowicie w Chełmży, Grudziądzu i Toruniu. Asystentami tych oddziałów są: w Chełmży ks. prałat i delegat biskupi Józef Szydzik, w Grudziądzu ks. prałat Bolesław Partyka, a w Toruniu ks. proboszcz dr. Franciszek Jank. W niedługim czasie powstaną dalsze oddziały w Chojnicach, Gdyni, Świeciu, Tczewie i Wejherowie. Oddział toruński Stowarzyszenia imienia Piotra Skargi został jako pierwszy założony przed kilku laty przez sławnego jezuitę O. Jana Rostworowskiego, stryja znanego dramaturga laureata i członka Akademji Literatury Polskiej, Huberta Rostworowskiego.

Celem towarzystw imienia Piotra Skargi jest rzerzenie nauki i kultury katolickiej i stosowanie w życiu zasad katolickich. Członkiem towarzystwa może zostać każdy katolik z ukończonem wykształceniem akademickiem lub innem, stojącem na tym samym poziomie. Prawną podstawą jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o stowarzyszeniach, służących katolickim celom religijnym. Rozporządzenie to opiera się na artykule 10 prawa o stowarzyszeniach z dn. 27 października 1932 r., który to artykuł przewiduje możność osobnego normowania stowarzyszeń o celach religijnych dla wszystkich wyznań prawnie uznanych kościołów i związków religijnych. Stowarzyszenia im. Piotra Skargi urządzają perjodyczne zebrania, na których są wygłaszane odczyty, stojące na wysokim poziomie naukowym. Jakiekolwiek zajmowanie się polityką bieżącą, jest, według statutu, surowo zakazane.

Pietà w Kościerzynie

Kiedy kilka lat temu zbierałem na terenie północnego Pomorza materjał do mej pracy „Plastyka gotycka na Pomorzu", ograniczyłem się do zinwentaryzowania wyłącznie tylko dzieł

snycerskich, które już w czasach średniowiecznych zdobiły nasze kościoły klasztorne i wiejskie na Kaszubach.

Pietà w Kościerzynie, która tak samo jak figura Matki Boskiej w Sianowie i figura Matki Boskiej w Swarzewie pod Puckiem uchodzi za cudowną, nie jest dziełem pochodzącem z kościołów tamtejszego terenu zabytkowego.

Pierwotnie znajdowała się ona w Chełmnie w klasztorze Benedyktynek. Kiedy klasztor ten został skasowany, zabrały Benedyktynki figurę tę ze sobą do Bysławka, a gdy i tu klasztor i h w roku 1856 został zamknięty, otrzymała siostra Miłosierdzia **Meszyńska** figurę tę w darze od jednej z Benedyktynek i zabrała ją do swego klasztoru Sióstr Miłosierdzia w Chełmnie. Wymieniona siostra została późniei powołana do Kościerzyny jako przełożona klasztoru Sióstr Miłosierdzia.

Za pozwoleniem władzy kościelnej zabrała wtedy ze sobą cudowną figurę do Kościerzyny i umieściła ją pierwotnie nad drzwiami kapliczki tamtejszego zakładu. Gdy w r. 1871 wybudowana została nowa, dzisiejsza kaplica, umieszczono ją w lewym bocznym ołtarzu, gdzie znajduje się do dnia dzisiejszego.

Figura, o której tu mowa, rzeźbiona w drzewie wysokości ca 58 cm., przedstawia Matkę Boską w pozycji siedzącej, trzymającą na kolanach ciało Chrystusa. Kompozycja tej grupy jakoteż ujęcie fałd draperji i traktowanie ciała Chrystusa wskazują na to, że **rzeźba ta niezmiernie wartościowa ze względu na bardzo niewielką liczbę tego typu figur** (w Obozinie pod Skarszewami i w Chmielnie pod Kartuzami), **powstała w latach 1420—1440 i z pewnością w jednym z warsztatów snycerzy pomorskich.**

Dr. Alfred Brosig, Kustosz Muzeum Wielkopolskiego.

Deklaracja ideowa
Bloku zawodowych artystów plastyków

W czerwcu rb. jak już donosiliśmy, zawiązał się w Warszawie „Blok Zawodowych Artystów Plastyków". Do nowej organizacji przystąpili artyści w liczbie ok. 100 osób, zgrupowani w następujących Stowarzyszeniach: Bractwo Św. Łukasza, Ryt, Ład, Szkoła Warszawska, Loża Wolnomularska, oraz szereg artystów niezrzeszonych. Prócz tego zgłosiły swój akces do Bloku poważne ugrupowania artystyczne z poza Warszawy.

Władze Stowarzyszenia ukonstytuowały się jak następuje: Rada: pp. Rektor T. Pruszkowski, prof. W. Jastrzębowski, M. Bylina W. Podoski, L. Kintop, L. Bohdanowicz, M. Sigmund, J. Zamoyski, B. Krasnodębska-Gardowska, M. Jurgielewicz. Zarząd: pp. E. Kokoszko, B. Cybis, T. Cieślewski jr., E. Arct, E. Manteuffel, K. Orthwein. Komisja rewizyjna: pp. E. Czerwiński, S. Ostoja-Chrostowski, R. Schneider, J. Umińska.

Obecnie „Blok Zawodowych Artystów Plastyków" ogłosił następującą deklarację ideową:

„Jesteśmy organizacyjnym wykładnikiem szerokiego odłamu społeczności artystycznej, który chce skrystalizować, mimo rozlicznie stawianych mu przeszkód, najistotniejsze cechy polskiej twórczości plastycznej, opartej na głębokiej wierze we własne siły. Organizacja nasza wchodzi w życie w chwili, gdy zataczający coraz szersze kręgi ferment jałowych sporów i niezdrowych metod walki, zatruwa atmosferę pracy twórczej, zrywa łączność między artystą a społeczeństwem, a tem samem niszczy najrzetelniejsze wartości, na których musi się oprzeć dalszy rozwój sztuk plastycznych w Polsce. Będziemy walczyli o swobodę ruchu i czynu artystycznego w Polsce, by zwiększyć skalę i zasięg ujawniania się rodzimych wartości plastycznych i umożliwić narastanie własnej tradycji artystycznej. Sztuka jest emanacją i funkcją życia; z założenia powyższego wyciągniemy jaknajdalej idące wnioski. Będziemy ciągle kontrolowali i aktualizowali nasze stanowiska by stosunek do życia uczynić możliwie intensywnym i bezpośrednim; by różnicowanie i rozrost problemów w poszczególnych specjalnościach plastycznych, wykształcały się w bezustannym kontakcie z potrzebami chwili bieżącej. Nie dopuścimy, by plastyka polska miała choć na chwilę załamać się w niedowiarstwie i powątpiewaniu we własne siły; nie zrezygnujemy z walki o godne a należne Sztuce miejsce w szeregu najważniejszych elementów budowy kultury narodowej.

Wobec ogromu postawionych sobie zadań praca nasza obliczona jest na długie lata. Jeśli zbudujemy solidne podstawy dla rozwoju sztuk plastycznych w Polsce w myśl rzuconych tu haseł to cel nasz — w pierwszej fazie działalności — będzie osiągnięty".

Sukcesy Toli Korjanównej w Atenach

Znana pieśniarka polska p. Tola Korjanówna, która podróżuje obecnie po krajach południowej Europy, została zaangażowana w Atenach do najlepszego teatru rewjowego „Trocadero", gdzie występuje w swoim repertuarze, ciesząc się ogromnem powodzeniem. Jednocześnie p. Korjanówna otrzymała zaproszenie do Kairu na gościnne występy w tamtejszych teatrach rewjowych.

Notatki kulturalno-artystyczne
Krajowe

OBRAZ MALARZA POLSKIEGO ZAKUPIONY PRZEZ RZĄD WŁOSKI.

Wśród zakupionych przez rząd włoski obrazów, wystawionych na międzynarodowej wystawie sztuki Biennale w Wenecji, znajduje się m. in. krajobraz artysty-malarza polskiego Eugenjusza Arcta.

POLSKA ARTYSTKA OPEROWA P. WANDA WERMIŃSKA powróciła z Parany do Rio de Janeiro, gdzie była gorąco przyjmowana przez publiczność i prasę brazylijską i polską, zarówno w stolicy tego stanu, Kurytybie, jak i w szeregu innych miejscowości w Paranie, jak Ponta Grossa, Iraty, Marechal Maller etc.

Zagraniczne

ZGON UCZONEGO EGIPSKIEGO — PRZYJACIELA POLSKI.

W Kairze zmarł na zapalenie płuc Ahmad Zaki basza, członek Akademji Arabskiej, wybitny historyk i publicysta. Zmarły był zawsze bardzo przyjaźnie usposobiony względem Polski i serdecznie interesował się studentami Polakami na Uniwersytecie Al-Azhar.

PROJEKT WYSTAWY POLSKO-NIEMIECKIEJ WE FRANKFURCIE n. Menem.

Zarząd miasta Frankfurt n. Menem, czyni starania celem urządzenia tu wystawy sztuki polskiej w Niemczech i niemieckiej w Polsce w ciągu ostatnich 100-u lat.

ZGON SŁYNNEGO ARCHEOLOGA. W Paryżu zmarł przeżywszy 79 lat słynny archeolog francuski Edmund Potier, konserwator Muzeum Louvre'u, członek Academie des Inscsiptions.

MUZEUM CYRKU zostanie otwarte na jesieni rb. w Paryżu. Powstaje ono z inicjatywy i staraniem Stow. „Les amis du cirque". Muzeum zawierać będzie liczne dokumenty, dotyczące historji i życia cyrku od czasów najdawniejszych aż do dnia dzisiejszego.

PIERWSZY PRZEWODNIK PO ZBARAŻU wydany został staraniem Podolskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Przewodnik ten, opracowany przez prezesa oddziału zbaraskiego H. Slaskiego o 68-miu stronach i 14 ilustracjach, w treści swej przedstawia dzieje ziemi zbaraskiej, jej stan obecny, opis zabytków, oraz zawiera szereg praktycznych informacyj dla turystów.

SENAT UNIWERSYTETU LYOŃSKIEGO nadał profesorowi Uniwersytetu Warszawskiego dr. Oskarowi Haleckiemu tytuł doktora honoris causa. Uroczysta promocja prof. Haleckiego odbędzie się na początku nowego roku akademickiego w październiku br.

NOWY PIERWIASTEK wykrył po półrocznej pracy w rudzie uranowej inżynier chemik, Odolen Koblic, zarządca kopalni uranu i radu w Jachymowie (Czechosłowacja). Pierwiastek ten, nazwany przez odkrywcę Bohemią, oznaczony cyfrą porządkową 93 w szeregu pierwiastków, a jego waga atomowa wynosi 240. Według obliczeń inż. Koblica, ruda uranowa zawiera plus minus 1 procent nowego pierwiastka.

Nowiny wydawnicze

Pożyteczne wydawnictwo

Nakładem „O Pe Ge" Organizacji Propagandy Gospodarczej w Poznaniu, ukazała się niedawno książka p. t. „Biegli — ich prawa i obowiązki" łącznie ze spisem biegłych sądowych oraz spisem notarjuszy i adwokatów okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Dział prawny zawiera cenną pracę asesora sąd. M. Schroedera „Biegły — jego prawa i obowiązki" oraz pracę Dr. K. Rzepeckiego o rzeczoznawcach i rewizorach ksiąg Izb Przemysłowo-Handlowych. Są to pierwsze tego rodzaju prace o biegłych, które ujmują zwięźle w jedną całość wszystkie prawa i obowiązki biegłych oraz podają zestawienie licznych ustaw i rozporządzeń, dotyczących biegłych.

Z uwagi na doniosłe znaczenie orzecznictwa biegłych w wymiarze sprawiedliwości, książka ta odda niewątpliwie poważne usługi zainteresowanym sferom.

„Uzdrowiska Polskie"

Najnowszy numer „Wiadomości Turystycznych" poświęcony został w całości uzdrowiskom polskim. Zawiera on szereg artykułów omawiających aktualne zagadnienia polskich uzdrowisk, z pośród których zanotować należy interesujący wywiad z d-rem Janem Adamskim, dyr. departamentu Służby Zdrowia Min. Opieki Społ., artykuły dr. W. Przywieczerskiego, naczelnika wydziału Min. Op. Społ., p. Haliny Minkiewiczowej, dyr. Zw. Uzdrowisk Polskich, inż. K. Krukierka z Żegiestowa, etc.

W drugiej części znajdujemy opisy 44 najpoważniejszych uzdrowisk polskich, ujęte obrazowo, lecz zarazem krytycznie.

Numer ten, którego celem jest wykazanie wielkich możliwości polskich uzdrowisk, stanowi cenną publikację, której brak odczuwany był od dawna.

Grudziądz poraz drugi zwycięża

na policyjnych zawodach sportowych województwa pomorskiego w Toruniu

W dobie obecnej, kiedy wszystkie narody dążą ku zwiększeniu tężyzny społeczeństwa, przez rozwój ciała i fizycznych zdolności, sport stał się niezbędnym czynnikiem normalnego rozwoju społeczeństwa. Dbanie o rozwój sportu — wychowania fizycznego stało się tem samem obowiązkiem każdego obywatela.

Władze naczelne naszej granatowej armji zrozumiały znaczenie wychowania fizycznego i sportu. Od kilku lat Policja Państwowa w całem Państwie przeprowadza zawody sportowe, jako sprawdzian pracy policji na polu wychowania fizycznego. Rok rocznie powiększa się ilość policjantów biorących udział w zawodach sportowych, rok rocznie widzimy i poprawę stylu i wyników.

Zawody takie na terenie województwa pomorskiego, odbyły się w dniach 17 i 18 bm. przy udziale policjantów z całego Pomorza.

Były one eliminacją do ogólno-państwowych zawodów P. P., które się odbędą w sierpniu w Warszawie.

Zawody w Toruniu odbyły się pod protektoratem p. Wojewody Pomorskiego Stefana Kirtiklisa. Do Komitetu Wykonawczego wchodzili pp. podinspektor Władysław Flek, nadkomisarz Czesław Kaczorowski, podkomisarz Włodzimierz Wec, nacz. wydz. Czesław Witebski, st. przodownik Wacław Wasilewski. Kierownictwo zawodów tworzyli pp.: sędzia główny: kpt. Piotr Laurentowski, kierownik zawodów podinsp. Wł. Flek, sekretarz zawodów podkom. W. Wec, kierownicy zawodów lekkoatletycznych — kpt. Jan Pysz, Józef Stogowski, prof. Adam Bojara, kierow. zaw. pływackich por. Jan Rutkowski, kierown. zawod. kolarskich i marszowych Stanisław Kince.

Zawody odbywały się przy pięknej pogodzie. Słońce prażyło i częściowo utrudniało zawodnikom osiągnięcie lepszych rezultatów. Pomimo tego osiągnięto parę nowych rekordów P. P. województwa pomorskiego.

Wyniki z drugiego dnia zawodów przedstawiają się następująco:

Bieg 100 mtr.: 1) Zygmunt Kędzierski Świecie — 11,8; 2) Marjan Haładus Toruń m. 12; 3) Alfons Bomba Grudziądz m. 12,1.

Bieg 20 mtr.: 1) Kędzierski — 27,1; 2) Tadeusz Jabłonowski — Gdynia 29,2; 3) Czesław Sawtyruk Toruń m. 29,9.

Bieg 40 mtr.: 1) Bomba 57,3; 3) Jakób Czajkowski — Świecie 58,2; 3) Michał Dulko — Nowemiasto 58,5.

Bieg 800 mtr.: 1) Władysław Tataruk — Grudziądz pow. 2,14 — **rekord Pol. Państw. Pomorza pobity o 0,03 sek.**; 2) Józef Andrzejewski — Gdynia 2,17,6; 3) Kazimierz Chojnacki — Gdynia 2,19.

Bieg 1500 mtr.: 1) Andrzejewski 4,52,9; 2) Chojnacki 5,1,4; 3) Bolesław Stawowczyk — Wejherowo 5,5,4.

Bieg 3000 mtr.: 1) Andrzejewski 10,58,3; 2) Adolf Marcol — Gdynia 11,06,3; 3) Stawowczyk 11,45,4. **Wszyscy trzej pobili rekord Pol. Państw. Pomorza, który wynosił 11,55.**

Płotki 110 mtr.: 1) Kędzierski 20,7; 2) Stanisław Mroczek Toruń m. 21. **Rekord P. P. Pomorza pobity, poprzedni wynosił 21,1**; 3) Bomba 21,2.

Sztafeta 4 100: 1) Toruń miasto w składzie Haładus, Sawtyruk, Mroczek, Kazimierczak — 49,9 — **rekord wyrównany**; 2) Świecie (Stroiwus, Czajkowski, Krause, Kędzierski) 50; 3) Grudziądz miasto 51,1.

Sztafeta olimpijska 800×400×400×200×100 1) Świecie 3,55,2 w składzie: Krauze, Kędzierski, Czajkowski, Stroiwąs; 2) Gdynia 3,56,4 (Ficek, Jabłonowski, Marcol, Andrzejewski; 3) Grudziądz m. 4,00; 4) Toruń m.

Skok wdal: 1) Bomba — 6,13; 2) Kędzierski 5,96; 3) Eugenjusz Ślązak Toruń m. 5,95. **Rekord pobity, — poprzedni wynosił 5,81.**

Skok wzwyż: 1) Bomba 1,58; 2) Antoni Łabutka Toruń m. 1,53 — **rekord pobity, poprzedni 1,50**; 3) Leon Wojtalewicz Grudziądz m. 1,47.

Skok o tyczce: 1) Stanisław Jasiński Grudziądz m. 2,60 — **rekord wyrównany**; 2) Bronisław Piątek Toruń m.; 3) Bomba 2,30.

Rzut dyskiem: 1) Kazimierz Drozd Grudziądz m. 36,36 — **rekord pobity o 11 cm.**; 2) Jasiński 32,04,5; 3) Piątek 30,99.

Rzut oszczepem: 1) Witold Sakowicz Nowemiasto 40,58; 2) Jasiński 38,65; 3) Drozd 37,82.

Rzut granatem 800 gr.: 1) **Adam Białasik Gdynia 56,00 — poprzednio rekord granatem 500 gr. wynosił 63,95**; 2) Mieczysław Piekarz Gdynia 53,70; 3) Drozd 51,50.

Pchnięcie kulą: 1) Drozd 10,74 — **rekord pobity o 4 cm.**; 2) Juljan Jaźdżewski Gdynia 9,56; 3) Kędzierski 9,53.

Wyścig kolarski 5 klm. z przeszkodami. Udział mogli brać tylko zawodnicy, którzy stawali do 50 klm. wyścigu szosowego. 1) Kazimierz Turulski Sępolno 11 m. 47 s. — czas b. dobry; 2) Stefan Dzierżyk Chojnice 12,40; 3) Stanisław Szeweluk 13,10; 4) Tomasz Grobiszewski Wejherowo 14,00.

W ogólnej punktacji pierwsze miejsce uzyskał Grudziądz miasto pkt. 37, 2) Gdynia pkt. 32 3) Świecie pkt. 30; 4) Toruń m. pkt. 29; 5) Wejherowo 13. Indywidualne pierwsze miejsce zajął Bomba pkt. 115; drugie Kędzierski pkt. 12.

Po zawodach p. podinspektor Flek podziękował zawodnikom za dobre wyniki, poczem w obecności komendanta miasta p. ppułk. Matzenauera i przedstawiciela p. prezydenta miasta Torunia p. radcy Kirsteina, rozdał zwycięzcom nagrody.

Czy grozi nam na Pomorzu powódź?

Kulminacja spodziewana jest za kilka dni

W związku z katastrofalną powodzią, która dotknęła Małopolskę zachodnią, z natury rzeczy i nas na Pomorzu niepokoi pytanie, czy i w jakim stopniu odczuć możemy skutki tej katastrofy żywiołowej.

Nie ulega wątpliwości, że w ciągu najbliższych dni poziom Wisły znacznie się podniesie, z drugiej jednak strony przestrzeń, dzieląca dolny bieg Wisły od jej źródeł spowoduje znaczne opadnięcie idącej z południa „wysokiej fali", tak, że groźba jej niszczącego działania redukuje się do minimum.

Jak nas informuje Wydział Dróg Wodnych w Toruniu, dotychczas brak jakichkolwiek niepokojących wiadomości ze środkowego biegu Wisły, jakkolwiek poziom wody wykazuje już pewną anormalną zwyżkę. Tak np. podczas gdy dnia 17 bm. poziom Wisły pod Krakowem wykazywał 1,37 mtr. ponad stan normalny, w dniu wczorajszym podniósł się już do 2,20 mtr. Najwyżej stała woda wczoraj pod Zawichostem, gdzie zanotowano poziom o 3,49 mtr. wyższy od normalnego. Na całej przestrzeni zaś od Warszawy do Tczewa stan wody waha się w granicach od 44 cm. do 1,25 mtr. powyżej poziomu normalnego.

Oczywiście dzieje się tak dlatego, że kulminacja wody nie zdążyła jeszcze dotrzeć do środkowego biegu Wisły, skutki jej odczuć możemy dopiero za kilka dni. Jaki będzie wówczas poziom wody, na razie nie da się obliczyć.

Jeżeli chodzi o Pomorze, to większym ośrodkom, położonym nad brzegami Wisły, jako dobrze zabezpieczonym przeciwko powodzi, żadne niebezpieczeństwo nie zagraża. W gorszej sytuacji mogą znaleźć się miejscowości nizinne, zamieszkałe przez ludność rolniczą, lub rybacką. Dla zabezpieczenia jej Zarząd Dróg Wodnych sygnalizuje na całej przestrzeni brzegów rzeki za pomocą znajdujących się tam wież sygnalizacyjnych, stan wody na Wiśle, ostrzegając w ten sposób przed ewtl. zbliżaniem się powodzi.

Kulminacja spodziewana jest w Warszawie w piątek, lub w sobotę, na Pomorzu zaś po upływie następnych 3—4 dni. O stanie wody będziemy w każdym z następnych numerów podawali szczegółowe informacje.

Toruń otrzymał nowy okazały gmach

Wydziały komunikacyjno-drogowy i dróg wodnych urzędu wojewódzkiego zmieniają siedzibę

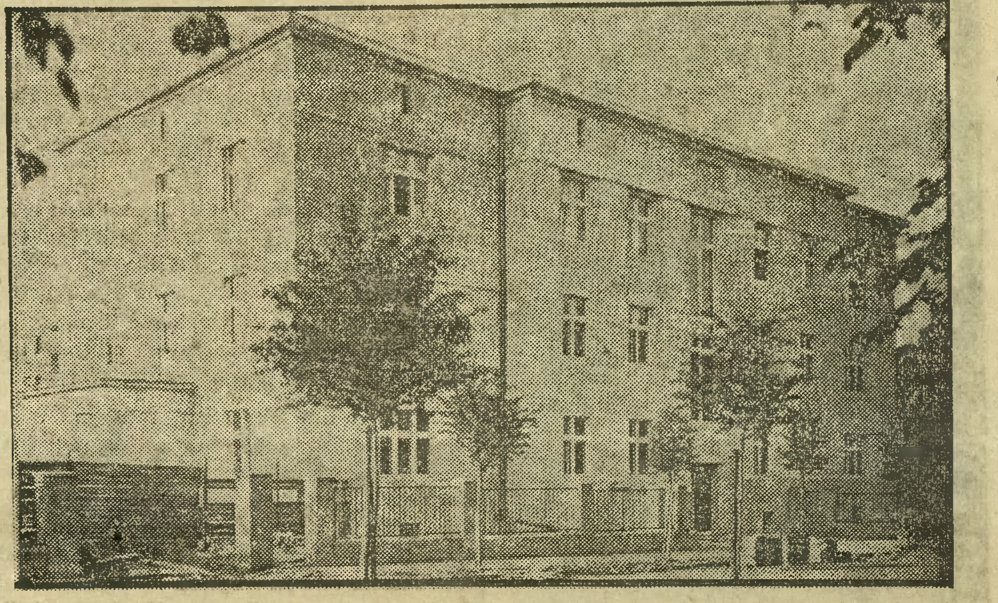
Przy ulicy Krasińskiego w Toruniu, w pobliżu willi p. Wojewody Pomorskiego, ukończono przed kilku dniami budowę 2-piętrowego gmachu, który rozpoczęto wnosić przed trzema laty dla dawniejszej Dyrekcji Dróg Wodnych.

Budowę gmachu ukończono zasadniczo przed dwoma laty, lecz nadano mu wówczas tak nieestetyczny wygląd zewnętrzny, że wydział komunikacyjno-budowlany Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego postanowił nieco przebudować gmach według własnych projektów.

Obecnie budynek przedstawia się naprawdę okazale. Otoczony jest od frontu betonowo-żelaznem oparkanieniem. Wnętrzne przedstawia się skromnie, a mimo to pięknie. Korytarze są obszerne, pokoje średniej wielkości, bardzo estetycznie wykończone.

Ogółem gmach posiada 39 pokojów. W każdym pokoju zainstalowano telefon. W suterenie budynku znajdują się dwa służbowe mieszkania oraz kotły centralnego ogrzewania.

W poniedziałek 23 bm. do wspomnianego gmachu zostaną przeniesione wydziały: komunikacyjno-budowlany i dróg wodnych (dawniejsza Dyrekcja Dróg Wodnych) Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz toruński zarząd dróg wodnych. Na parterze budynku będą się znajdowały biura wydziału i zarządu dróg wodnych, na 1-szem piętrze wydział dróg wodnych i komunikacyjno-budowlany (referat samochodowy), a na 2-giem piętrze pozostałe referaty wydziału komunikacyjno-budowlanego.

Gmach Wydziałów Komunikacyjno-Budowlanego i Dróg Wodnych Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu

Nowa paczka erotomanów na ławie oskarżonych

11-letnie dziewczynki świadkami rozprawy

Na wokandzie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy znalazła się znowu, niewiadomo która już zrzędu sprawa, o czyny nierządne, uprawiane przez *zdegenerowanych erotomanów na nieletnich dziewczątkach.*

Na ławie oskarżonych zasiedli *24-letni Alfons Hinczewski i 22-letni Józef Różański.* Trybunałowi przewodniczył p. *wiceprezes Szechowicz,* przy udziale pp. *sędziów Gajewskiego i Kołakowskiego.* Oskarżenie wnosił p. *podprokurator Galuba.* Rozprawa była tajną. Jako *świadkowie w tej sprawie występowały nieletnie, od 11—13-letnie dziewczęta,* z któremi oskarżeni *dopuszczali się czynów nierządnych na cmentarzu w Bartodziejach.*

Rozprawa ujawniła straszną zgniliznę moralną.

Sąd, uznając winę obu oskarżonych, wymierzył *Hinczewskiemu 10 miesięcy więzienia, a Różańskiemu 8 miesięcy więzienia.* (b)

Chciała swemu uwodzicielowi wypalić oczy

i otrzymała za to rok więzienia

28-letnia Marja N., zamieszkała w Bydgoszczy, nawiązała stosunek miłosny z Stefanem R. Po pewnym czasie Marja N. poczuła, że zostanie matką, wobec czego usiłowała zmusić kochanka, żeby się z nią ożenił. Gdy R. nie chciał tego uczynić, postanowiła zemścić się na nim i wypalić mu oczy kwasem solnym. Dnia 24-go kwietnia b. r. udała się do mieszkania R. i zapytała go ponownie, czy się z nią ożeni, a otrzymawszy odpowiedź przeczącą, wylała zawartość flaszki w kierunku kochanka, który zorjentowawszy się szybko w sytuacji, zdążył uciec, tak że kwas skropił tylko drzwi.

Za czyn ten Marja N. odpowiadała przed trybunałem karnym Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, któremu przewodniczył p. wiceprezes Szechowicz w asyście pp. sędziów Gajewskiego i Kołakowskiego. Oskarżał p. podprokurator Galuba.

Trybunał skazał oskarżoną N. *na 1 rok więzienia,* zawieszając wykonanie kary na lat 3. *(b)*

Strajk robotników kanalizacyjnych w Podgórzu zlikwidowany

W poniedziałek dnia 16 bm. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej, zwołane celem zlikwidowania strajku robotników zatrudnionych przy pracach kanalizacyjnych.

Sprawozdanie z przebiegu odbytych konferencyj i prowadzonych pertraktacji z przedstawicielami robotników i pracodawców przez Zarząd miasta przedstawił przewodniczący R. M. p. wiceburm. Szpica prosząc Radę Miejską o przychylne ustosunkowanie się do stawianych przez robotników postulatów. W wyniku dyskusji w której zabierali głos pp. radni Piątek, Dąbrowski, Kobędza, Wierzchowski, Roguszka i Szeczmański uchwalolno jednogłośnie uznać dążenia robotników, jako słuszne i strajk zlikwidować.

Strajk robotników trwał tydzień czasu i powstał na tle zatargów o płace. Firma M. Kapczyński z Poznania, prowadząca roboty kanalizacyjne, płaciła robotnikom po 37 gr. na godzinę gdy tymczasem ustalona stawka przez Inspektorat Pracy oraz Związki Pracodawców i Pracobiorców ustaliły taryfę w wysokości 56 gr. na godzin.

Ponieważ jednak firma przyjęła opłatę 37 gr. w swej kalkulacji przy składaniu oferty, zgodną zresztą z postanowieniami Funduszu Pracy przeto zgodziła się tylko na dokładkę 8 gr na godzinę, czyli razem 45 gr.

Robotnicy żądali jednak kategorycznie 50 gr. na godzinę, wobec czego groziło zerwanie umowy ze strony firmy z Zarządem miasta. Zarząd miasta zgodził się wobec tego na dopłatę różnicy pomiędzy 45 gr a 50 gr na godzinę z funduszów miejskich.

Ponieważ wydatek na ten cel jest wydatkiem nadzwyczajnym, na który brak jest pokrycia budżetowego, wobec tego zostało zwołane nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej która miała ostatecznie o sprawie zadecydować.

Rada Miejska wysłuchawszy wyjaśnienia p. wiceburm. Szpicy uchwaliła jednogłośnie strajk zlikwidować, upoważniając jednocześnie Zarząd Miasta i komisję budżetową do wyszukania na ten cel nowych źródeł dochodu. Aby jednak strajk natychmiast zlikwidować upoważniła R. M. Zarząd Miasta do chwilowego czerpania funduszów z działu Opieki Społecznej.

Wobec powyższego strajk został zakończony i praca została podjęta w środę dnia 18. b. m. D. S.

Chełmża

— *Baczność artylerzyści rezerwy!* Ogólny Związek Podoficerów Rezerwy R. P. Koło w Chełmży podaje do wiadomości, że w sobotę, dnia 21 lipca o godz. 19-tej odbędzie się w lokalu Powiatowej Komendy P. W. 63 p. p. w Chełmży ul. Dworcowa, zebranie „Oddziału Rezerwistów Artylerji". Na powyższe zebranie wszyscy artylerzyści bez względu na posiadany stopień wojskowy mają obowiązek stawienia sie.

Dorobili sobie jeszcze kilka miesięcy więzienia

Nie wyszła im na zdrowie ucieczka

Postanowieniem Sądu Grodzkiego w Kcyni, aresztowani zostali znani złodzieje *Juljan Banc i Franciszek Myszka.* Podczas transportowania ich koleją do więzienia w Szubinie, przy wysiadaniu z pociągu na stacji w Szubinie *zdołali pozbyć się nałożonych na ręce kajdan i zbiegli eskortującemu policjantowi.* Kajdany znaleziono na peronie zupełnie nienaruszone. Aresztanci przez dłuższy czas zdołali się ukrywać, aż wreszcie zostali ujęci i osadzeni w więzieniu. Wczoraj obaj złodzieje stanęli przed Sądem Okręgowym.

Na zapytanie sędziego, w jaki sposób pozbyli się kajdan, oświadczyli, iż *tak długo manipulowali rękami, dopóki kajdanki same spadły im z rąk.*

Sąd wymierzył im po cztery miesiące więzienia, nie zaliczając kilkumiesięcznego aresztu śledczego. *(b)*

Ujęcie kosyniera-mordercy

Dalsze szczegóły zbrodni w Wielkim Komorsku pod Nowem

Przed kilku dniami donosiliśmy o ohydnej zbrodni, dokonanej w Wielkim Komorsku pod Nowem, którego ofiarą padł robotnik rolny Paweł Borzyszkowski, zabity podczas koszenia żyta przez Ludwika Fliska. Obecnie dowiadujemy się dalszych szczegółów tego strasznego wypadku.

Borzyszkowski i Flisek byli dobrymi przyjaciółmi; pierwszy z nich był lokatorem, a drugi szwagrem właściciela gospodarstwa Wiśniewskiego, u którego w tragicznym dniu byli zajęci przy pracach polnych.

Dlaczego Flisek dokonał zbrodni na Borzyszkowskim nadal jest zagadką. Naoczni świadkowie opowiadają, że w czasie pracy nie było pomiędzy nimi żadnego zatargu, ani sprzeczki. Po ścięciu pokosu żniwiarze zatrzymali się u skraju pola i tu po wyostrzeniu kos nagle, bez widocznego powodu, Flisek założył swą kosę Borzyszkowskiemu z tyłu na brzuch i błyskawicznym ruchem szarpnął ją ku sobie. Ostrze weszło w ciało ofiary tak głęboko, że przecięto nie tylko jelita, lecz i żołądek. Mimo udzielonej mu niebawem pomocy lekarskiej, Borzyszkowski w kilka godzin później wyzionął ducha.

Zbrodniarz tymczasem, po dokonaniu morderstwa, rzucił się co sił do ucieczki, wpadł do drwalni w zagrodzie Wiśniewskiego, zabrał stamtąd siekierę i grożąc nią tym, którzy zaczęli go ścigać, pobiegł dalej przez wieś. Po drodze wpadł jeszcze do mieszkania wieśniaczki Dłużewskiej, porwał stamtąd kapelusz, będący, jak się później okazało własnością niejakiego Zielińskiego i w końcu poprzez pola, porosłe zbożem, uciekł do lasu bąkowskigo.

W dniu 16 bm. policji z posterunku w Michalu udało się pochwycić mordercę, poczem odstawiono go do Grudziądza do dyspozycji prokuratora Sądu Okręgowego. Jak świadkowie stwierdzają, Flisek dokonał zbrodni z całkowitą świadomością tego, co czyni.

Wspólnie z siostrą zabiła swe niemowlę

Siostry Kaźmierczakówny na ławie oskarżonych w Bydgoszczy

W kwietniu br. na *drodze za lotniskiem wojskowem w Bydgoszczy znaleziono zwłoki noworodka płci żeńskiej.* Policja w drodze wywiadów stwierdziła, że w tym właśnie czasie powiła dziecko nieślubna *23-letnia Regina Kaźmierczakówna,* zam. przy ul. Wąwozowej. Sprowadzona do komisarjatu przyznała, że istotnie porodziła dziecko, lecz płci męskiej, które *w porozumieniu z siostrą swą 25-letnią Cecylją pozbawiły życia,* a zwłoki urkyły w krzakach na cmentarzu nowo-farnym. Był to zatem zupełnie inny wypadek, który wkryto w związku z wyżej wspomnianemi dochodzeniami policyjnemi.

Kaźmierczakówny odpowiadały za tę zbrodnię przed trybunałem karnym Sądu Okręgowego w Bydgoszczy.

Siostry przyznały się do winy, podając, że po wspólnem porozumieniu się *Cecylja umyślnie zaniedbała przy porodzie pewnych środków, co spowodowało upływ krwi i śmierć dziecka.* Sąd skazał *Reginę Kaźmierczak (matka dziecka) na 1 rok, a Cecylję na 6 miesięcy więzienia.*

Kara obu siostrom została zawieszona na lat 5. *(b).*

Grudziądzka Temida

Nierządne czyny z nieletniemi - Puszczanie w obieg fałszywych pieniędzy - Awantury uliczne

W tych dniach toczyła się w Sądzie Okręgowym w Grudziądzu główna rozprawa przeciwko robotnikowi Wojciechowi Górnemu z Nicwałdu pow. Grudziądz o to, że w lecie 1928 r. i z początkiem 1929 r. w Nicwałdzie dopuścił się nierządnych czynów z 13-letnią Leokadją C. Sąd skazał zbrodniarza z art. 176 ust. 3 K. K. na 2 lata więzienia.

Niejaka Marja Smolakówna, dziewczyna lekkich obyczajów, zamieszkała w Poznaniu, została ostatnio przez Sąd Okręgowy w Grudziądza zasądzona na karę 6 mies. aresztu z warunkowem zawieszeniem za puszczanie w obieg podrobionych pieniędzy.

Jak swego czasu donosiliśmy, w marcu rb. Tadeusz Chomze z Koszar Czarneckiego i Stanisław Chabowski, będąc podchmieleni, pobili się na ulicy Pańskiej, w trakcie czego Chomze uderzył Chabowskiego kamieniem w kark; tamten upadł na głowę tak nieszczęśliwie, że doznał pęknięcia czaszki i wkrótce zmarł. Na rozprawie w Sądzie Okręgowym dn. 17 bm. Tadeusz Chomze został uwolniony od winy i kary z braku dostatecznych dowodów, że był sprawcą śmierci towarzysza.

Najpierw wódeczka, potem kobietka, a w końcu... portfel

Sprytna metoda złodziejska toruńskich kieszonkowców

W nocy z 30 czerwca na 1 lipca p. W. Z. z Torunia, siedząc w towarzystwie pewnej damy oraz 4-ch nieznanych mu bliżej osobników, w restauracji jednego z hotelików toruńskich, został okradziony z portfelu, który zawierał 204 zł gotówki oraz szereg dokumentów osobistych. Po trzech dniach robotnicy, wybierający żwir z Wisły przy nowym moście, wyciągnęli z rzeki wraz z żwirem portfel p. Z. Zawierał on jednak tylko dokumenty.

W dwa tygodnie później, w nocy z 14 na 15 b. m. w podobny sposób skradziono p. D. A. z Torunia portfel, zawierający prócz dokumentów 150 zł gotówki. I tym razem znaleziono portfel, również z samemi tylko dokumentami, porzucony w krzakach przy Czerwonej Drodze.

Podobieństwo okoliczności, w których dokonano obydwu kradzieży, kazało przypuszczać, że sprawcami ich byli ci sami osobnicy. Potwierdziły to dochodzenia, przeprowadzone przez Wydział Śledczy. W dniu wczorajszym przytrzymano w Toruniu Konstantego Rywalskiego, Karola Tewsa, Antoniego Litkowskiego i Leona Cyrankowskiego, wykonawców wspomnianych operacyj portfelowych.

Metoda kradzieży dokonywanych przez złodziei tego typu polegała na tem, że urządzali oni pewnego rodzaju „polowania" na zgóry upatrzone ofiary. Gdy spotykali w nocy w lokalach mężczyznę w towarzystwie kobiety, wówczas zapoznawali się z nim, przyłączali się do jego towarzystwa i po kilku godzinnej „zabawie", gdy gość był już pod odpowiednią datą, zabierali mu portfel z pieniędzmi. O ile właściciel portfelu zaraz spostrzegł kradzież, wtedy sprytni złodzieje skierowywali podejrzenia na towarzyszkę okradzionego.

Władze śledcze jednak, biorąc pod uwagę zeznania szeregu świadków, którzy m. in. widzieli, jak Rywalski wyciągał z kieszeni mocno wstawionego p. Z. portfel, nie uwierzyły wykrętnym tłomaczeniom się złodziei i przekazały ich do dyspozycji władz sądowych w Toruniu.

Dzwonek tramwajowy rozbrzmi w Toruniu na Jakóbskiem Przedmieściu

Zebranie miejscowych obywateli z udziałem prezydenta miasta — Sprawa wchodzi w stadjum realizacji

Wczoraj odbyło się posiedzenie właścicieli realności na Jakóbskiem Przedmieściu, zwołane przez p. prez. Bolta z udziałem tego ostatniego oraz p. notarjusza Zakrzewskiego i syndyka miejskiego p. Tomaszewskiego, poświęcone sprawie przedłużenia linji tramwajów miejskich na Jakóbskie Przedmieście.

P. prezydent przedstawił kosztorys budowy linji, który wynosi ok. 100 tys. zł. Na wyrażone wątpliwości, czy nowa linja będzie opłacalna, zebrani obywatele zapewnili, że wobec znacznego ruchu z okolicznych wiosek zwłaszcza w dni targowe, frekwencja pasażerów tramwajowych będzie zapewniona.

Z przedstawionych planów wynika, że linja tramwajowa będzie biegła wzdłuż ul. Traugutta, Lubickiej do Rzeźni Miejskiej, mając połączenie z obecną linją na ul. Warszawskiej. Właściciele realności prawie bez wyjątku zgodzili się bezinteresownie odstąpić potrzebne na cel tereny i bezpośrednio na zebraniu podpisali odnośny akt notarjalny.

Tramwaj na Jakóbskie wedle oświadczenia p. prezydenta Bolta ma być wybudowany w terminie do dn. 30 marca przyszłego roku. Rozpoczęcie robót jest przewidziane w najbliższym czasie. Przy tej okazji ma być również poszerzona do 28 mtr. i uporządkowana ul. Lubicka.

Miejmy nadzieję, że projektowane od tak dawna przedłużenie linji tramwajów miejskich na upośledzone pod wielu względami Jakóbskie Przedmieście, tym razem wejdzie wreszcie w stadjum realizacji.

Dzień w Toruniu

piątek 20 lipca

Kalendarzyk rzym.-kat.
Czwartek Wincentego — Piątek Bł. Czesława

— Nocny dyżur aptek: Do dnia 19 b. m. rano dyżurują: w śródm.: apt. Centralna ul. Chełmińska 6.
Mokre: apt. „Pod Łabędziem" ul. Kościuszki 15 (od godz. 22-giej do rana).
Bydg. Przedm. apt. „Św. Anny" Mickiewicza 98 (od 22.30 do rana).

REPERTUAR KIN:
MARS — Maskarada miłości.
LIRA — W 80 minut naokoło świata.
ŚWIATOWID — „Zbrodniarz".
PALACE — Brat djabła, Rewja. „Jaśniej słońca".

Z miasta

— **Na marginesie tragicznej śmierci śp. Pawlusa.** W związku z wczorajszą notatką naszą o tragicznej śmierci w nurtach Wisły 18-letniego czeladnika piekarskiego śp. Leona Pawlusa, który utonął w dniu 17 bm., rodzina tragicznie zmarłego zwraca się za naszem pośrednictwem do rybaków, wędkarzy, kąpielowiczów, aby wrazie zauważenia zwłok topielca natychmiast stwierdzili indentyczność zwłok według niniejszego opisu denata: wiek 18 lat wzrost 160—164, włosy blond, twarz owalna, nos zwykły, w uzębieniu był jeden złoty ząb, a przy lewej ręce na małym palcu brak kończyny palca.

W wypadku stwierdzenia identyczności zwłok uprasza się o powiadomienie o tem p. Feliksa Latzkiego, Toruń Konopnickiej 11, skład pieczywa, lub telefonicznie pod nr. 112 Toruń.

— **Zebranie Zarządu Klubu Wioślarskiego Toruń** odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 18-tej w sekretarjacie Klubu. Obecność, z uwagi na ważność obrad — obowiązkowa.

— **Spotkanie towarzyskie akademików,** członków Akademickiego Koła Toruńskiego przy Uniwersytecie Poznańskim, odbędzie się dziś w czwartek 19 bm. o godz. 21-szej w kawiarni „Pomorzanka". Sympatycy Koła będą mile widziani.

— **Nowy zakład gastronomiczny.** Znany dobrze Toruniowi, jako wytrawny fachowiec, dawny długoletni dzierżawca „Strzelnicy" p. Marjan Kopliński otwiera w sobotę 21. bm. przy ul. Szerokiej 25 nowy zakład gastronomiczny — „Pokoje do śniadań". Można tam będzie jednak spożywać nie tylko śniadania ale również obiady i wieczerze.

— **Pielgrzymkę do Częstochowy** organizuje Stowarzyszenie Mężczyzn Katolickich Parafji św. Jana w Toruniu w dniu 4 sierpnia dla mężczyzn i niewiast. Zgłoszenia przyjmuje i informacyi udziela kancelarja parafialna św. Jana ul. Żeglarska 16 i skarbnik stowarzyszenia p. Jan Nowak — skład kolonjalny, ul. Szczytna 20. Koszt podróży w obie strony 14 złotych. Zamiejscowi przy dojeździe do Torunia i zpowrotem korzystają z 70% zniżki.

— **Koncert orkiestry wojskowej.** Dziś, w czwartek pomiędzy godz. 5—6 popol. orkiestra 63 pp. urządza na Rynku Staromiejskim koncert publiczny. M. inn. odegrany będzie marsz jubileuszowy „Nad Bałtykiem" kompozytora toruńskiego p. Łucjana Galona.

— **Wstrzymanie pociągów bezpośrednich do Lwowa.** Z powodu zerwania się mostu pod Tarnowem na linji Kraków—Lwów pociągi pospieszne Nr. 9 i Nr. 10 komunikacji Gdynia—Lwów i zpowrotem kursują aż do odwołania tylko z Gdyni do Krakowa i zpowrotem bez wagonów bezpośredniej komunikacji. Podróżni jadący na Lwów winni korzystać z drogi przez Warszawę.

— **Bufet w Pływalni Garnizonowej** — niestety — jest bolączką tej porzytecznej instytucji. N. p. wczoraj przy tłumnej frekwencji publiczności, w godzinach popołudniowych można było otrzymać po wielkich prośbach jedynie ciepłą wodę sodową, taką samą lemonjadę i takie samo piwo. Wiele osób, chcąc wykorzystać słońce udaje się do pływalni w porze obiadowej w nadziei, że w bufecie otrzyma jakiś posiłek. Tymczasem na grzeczne zapytania, otrzymuje jedynie szorstkie odpowiedzi „zalatanej" służby i nic więcej.

Również punkt sanitarny na pływalni nie funkcjonuje jak należy. Jeden z naszych Czytelników uskarżał się, że dyżurny sanitarjusz nie chciał mu dać kilka kropel benzyny do obmycia małej ranki. Tak być nie powinno. Służba w pływalni nie jest poto aby robić, czy też nie robić „łaskę" lub „grzeczności", lecz tylko, aby pełnić służbę, czyli — być zawsze do dyspozycji każdego bez wyjątku gościa pływalni.

— **Za 2.90 zł.** w obie strony pociągiem popularnym do Inowrocławia i Kruszwicy. Wycieczkę organizuje „Orbis". Bilety do nabycia w „Orbisie". Odjazd pociągu dnia 22. 7. godz. 8 rano, powrót tegoż dnia godz. 22. W programie zwiedzanie zabytków i fabryki win Makowskiego. Kąpiel w Gople.

Przed zakończeniem zbiórki na mundury strzeleckie w Toruniu

Akcja Komitetu Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Toruniu, mająca na celu umundurowanie niezamożnych strzelców, zostanie niedługo zakończona. Ofiary jednak nadal napływają. Wczoraj ufundowali po 1 mundurze pp.:

Płk. Ochwierzyński, komendant Szkoły Strzelania Artylerji w Podgórzu i

Feliks Kilian.

Ponadto:

P. inż. Gasparski wpłacił 4 zł, a

P. inż. M. Hornowski 2 zł.

Przypominamy, że zadeklarowane ofiary w „Dniu Pomorskim" należy składać na konto P. K. O. Nr. 201030 Poznań, Banku Zw. Spółek Zarobkowych E. 3246. Dla ułatwienia przekazywania zadeklarowanych sum, Komitet Przyjaciół Związku Strzeleckiego doręcza osobom deklarującym odpowiednio wypełnione blankiety czekowe.

Dzień w Bydgoszczy

— Dyżur nocny aptek od dnia 16 do 22 bm. pełnia: Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich 49, tel. 682 i Apteka pod Orłem, Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1, tel. 98.

REPERTUAR KIN:

ADRIA: „Powódź".
KRISTAL: „Ordynans".
APOLLO: „Arystokracja Podziemi".
MARYSIEŃKA: „Dziś żyjemy".
REWJA: „Zdradzieckie światła" i „Miłostki wiedeńskie".
BAŁTYK: „Znak żaby", „Cyrk Wolfsona" i „Fanfary miłości".

Kalendarz zebrań

— K. S. „Astorja". Z. S. Sekcja bokserska zebranie dn. 19 lipca o godz. 19-tej w Świetlicy przy ul. Marszałka Focha. O godz. 20-tej schadzka ogólna. Obecność wszystkich konieczna.

— Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie. Plenarne zebranie w czwartek 19 lipca o godz. 8.30 na przystani. Ważne sprawy. Komplet konieczny.

Z miasta

— **Na morskie wycieczki** od zł. 40 zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela Pol. Tow. Krajoz. telefonicznie 764 od 11—13 i od 17 do 18 i osobiście Nowy Rynek 1. W programie: Wyspa Bornholm, Leningrad, Kopenhaga i Sztokholm.

— **Pamiętajcie o wielkiej autobusowej wycieczce Bydgoszcz—Zakopane.** Dwa tygodnie szlakiem najpiękniejszych zakątków, najcenniejszych z zabytków. Zapisy i informacje w księgarni Idzikowskiego, Gdańska 23 i Pol. Tow. Krajoz. Nowy Rynek 4, tel. 764 od 11—13 i od 17 do 1.

— **Wycieczka do Ciechocinka** za zł. 5, wygodnym autobusem, miejsca numerowane. Odjazd z placu Teatralnego we czwartek dnia 19 lipca o godz. 6, powrót tegoż dnia o godz. 22. Bilety do nabycia do dnia 18 lipca w „Orbisie".

— Za zł. trzy gr. 30 w obie strony pociągiem popularnym do Inowrocławia i Kruszwicy. Wycieczkę organizuje „Orbis". Bilety do nabycia w „Orbisie". Odjazd pociągu dnia 22. 7. godz. 8 rano, powrót tegoż dnia godz. 22. W programie zwiedzenie zabytków i fabryki win Makowskiego. Kąpiel w Gople.

— **Cechy, Związki i Towarzystwa.** Zgłaszajcie swój udział na popularne wycieczki organizowane przez Polskie Biuro Podróży „Orbis". Dla większych grup przydzielamy do dyspozycji wagony. Na życzenie urządzamy specjalne wycieczki. Informacji, projekty i kosztorysy bezpłatnie. A zatem: Przez „Orbis" w świat, tanio, wygodnie bez ambarasu. Telefon 667, Bydgoszcz, w Be-De-Te.

— **Dom wypoczynkowy Zw. Urzędników Miejskich.** Związek Urzędników Miejskich w Bydgoszczy uruchomił z dniem 1 lipca r. b. własny Dom wypoczynkowy w Solcu Kujawskim. Jest to obszerny, bo 26 pokoi liczący gmach, w którym Ubezpieczalnia Społeczna przez kilka lat prowadziła ośrodek zdrowia. Dom ten, położony przy dworcu kolejowym, posiada obszerny park, ogród owocowy, doskonały plac do leżakowania i t. d. Zapewniony jest w każdym razie stu procentowy odpoczynek. Ze względu na bardzo ładne położenie jest Solec Kujawski idealnem miejscem wypoczynkowem.

Wszelkich informacyj udziela Prezes Związku p. Dyrektor Weber, ul. Grodzka 25.

Informator dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

Toruń—Warszawa 2.37, 6.50, 8.05, 9.57, **12.54**, 13.55, 15.30, 15.58, **18.01**, 19.58, **21.35** (tranzytowy), 23.16.
Tczew—Gdańsk—Gdynia 0.40, 3.10, 3.56, 5.50 7.35, 12.06, 12.13, **12.59**, **13.13**, **15,36 17.17**, 20.03, 20.10
Kościerzyna—Gdynia 8.13, 15.45.
Rynkowo 16.10 20.25 (w niedzielę i święta od 20. V. — 2. IX.).
Nakło—Piła 0.01, 6.15, **10.35**, **14.45**, **19.46**.
Unisław—Brodnica 4.55, 8.11, 13.45, 16.10, 21.50.
Inowrocław—Poznań 2.35, 3.50, 6.20, **11.45**, 13.40, 16.28 18.10, 20.40, **22.25**, **23.15**.
Wągrówiec—Poznań 5.00, 10.32, 13.26, 18.54.
Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe 13.40 23.15.

Restauracje i Kawiarnie:

Restauracja i Cukiernia Berendt. Wyborowa kuchnia, wyśmienite ciastka.

Bardzo ciepło

Przewidywany przebieg pogody w **dn. 19** lipca br.

Pogoda słoneczna i barczo ciepła, z lekką skłonnością do burz w dzielnicach wschodnich. Słabe wiatry najpierw z kierunków północnych, **potem miejscowe lub cisza.**

Z żałobnej karty

S. p. z Górskich Marja Kantakowa

W dniu 17-go b. m. zmarła w Poznaniu znana z wybtnej swej działalności na niwie społecznej w czasach zaborczych ś. p. z Górskich Marja Kantakowa, w 80 roku życia. Ś. p. Zmarła była współwłaścicielką Firmy Kantak i S-ka w Koronowie, gdzie czynnie współpracowała przez lat 35. Urodzona w Stawie powiatu chełmińskiego, ziemi pomorskiej ś. p. Marja Kantakowa, była wzorem cnót obywatelskich i jako wielka Patrjotka-Polka, gorliwie spełniała obowiązki nad rozszerzaniem polskości narażając się na prześladowania zaborców.

Ogromem swych zalet i dobrego serca zaskarbiła sobie ś. p. Zmarła szczere uznanie, pozostawiając z powodu swego zgonu głęboki żal w gronie przyjaciół, znajomych i społeczeństwa.

Cześć Jej pamięci.

Dzień w Grudziądzu

— **Nocny dyżur aptek:** Od dnia 14—20 8. 34 r. dyżurują: apteka „Pod Koroną", ul. Wybickiego 39, tel. 137, i apteka „Pod Gwiazdą", ul. Chełmińska 26, tel. 399.

REPERTUAR KIN.

„APOLLO" — wyświetla wielki dramat salonowy p. t. „**Za pieniądze...**".

„Gryf", arcydzieło filmowe p. t. **„Madame Dubarry"**,

Poza tem nadprogram: Tygodnik **Foxa**, kronika **PAT'a.**

„Orzeł" — nieczynne.

Z miasta

— **Pertraktacje w sprawie Pepege.** Dowiadujemy się, że Prezydja Rady Wojewódzkiej BBWR w Toruniu i Rady Grodzkiej w Grudziądzu nie wzięły udziału w delegacji, która wyjechała do Warszawy; tworzyli ją poza czynnikami urzędowemi, przedstawiciele Zarządu Miejskiego. Władze BBWR nie zaniechają podjęcia kroków szczególnie w sprawie Pepege w Ministerstwie Skarbu po należytem opracowaniu i przygotowaniu tej sprawy, o czem nie omieszkamy poinformować w swoim czasie naszych Czytelników.

— **Kondolencje.** Z powodu tragicznej śmierci proboszcza w Osiu ks. Marcelego Żelaznego składamy najszczersze wyrazy wprawdziwego współczucia tak jego najmłodszemu bratu, grudziądzkiemu adwokatowi Pawłowi Żelaznemu, jak sędziwemu ojcu, em. rektorowi Pawłowi Żelaznemu z Chełmży.

— **Zarząd Koła Miejskiego I. BBWR** uprasza swych członków, aby dotychczasowe legitymacje członkowskie złożyli niezwłocznie Sekretarjacie BBWR przy Placu 23 Stycznia.

— **Pamiętajcie** o odbiorze obligacyj Pożyczki Narodowej z tych urzędów, gdzie uskuteczniajiście wpłaty!

— **Kolejowe Przysposobienie Wojskowe** odbędzie w niedzielę dn. 22 bm. zawody międzyogniskowe w Grudziądzu.

— **Magistrat** odbędzie swe posiedzenie dziś, w czwartek, o godz. 17,30.

— **Studenci na praktyce.** Rok rocznie zatrudnia się w miesiącach letnich (wakacyjnych) sporo studentów, stojących przed zakończeniem swych studjów w uniwersytetach i politechnikach, umożliwiając im odbycie wymaganej praktyki. W bież. roku są zatrudnieni: w Rzeźni Miejskiej 4, w Gazowni 1 stud. chem., w Szpitalu Miejskim 5, w budownictwie miejskiem 2 stud. Politechniki Gdańskiej. Wszyscy oni są rodem z Grudziądza, z wyjątkiem jednego rodaka z Gdańska.

— **Chór kościelny** przy farze wojskowej odbywa swe ćwiczenia w Domu Żołnierza co wtorki i piątki od godz. 20—22, ćwicząc obecnie nową Mszę „Missa d-dur" Navratila.

— **Ostrzeżenie.** Na terenie kilku województw grasuje osobnik, podający się za Jerzego Zucha, delegata Komitetu Mickiewiczowskiego w Nowogródku, przyjmując nieprawnie należności dla Komitetu oraz zamówienia na dzieła Adama Mickiewicza, wydane w celach propagandowych przez wspomniany Komitet. W razie pojawienia się wymienionego osobnika na tut. terenie uprasza się o przytrzymanie go i powiadomienie najbliższego posterunku P. P.

— **W niedzielę** (dn. 22 bm.) można wyjechać parostatkami „Vistuli" albo na odpust Matki Boskiej Szkaplerznej do Świecia (w obie strony tylko 80 gr.), albo do Bydgoszczy na słynne regaty wszechpolskie (przejazd w obie strony 2,50 zł., wzgl. 3,— zł.).

Bracia Adamowicze przylecieli wczoraj do Bydgoszczy

Tłumy publiczności wzięły udział w powitaniu bohaterskich lotników

Wczoraj o godz. 12 w południe **wylądowali na lotnisku wojskowem w Bydgoszczy bracia Adamowicze.** Bohaterzy lotu transatlantyckiego przylecieli na trzymotorowej pasażerskiej maszynie wojskowej w towarzystwie inspektora Wydziału Lotniczego L. O. P. P. p. **Stefana Laskowskiego, por. pilota Dzięciołowskiego** i ppor. rez. przedstawiciela **Aeroklubu Krasnodębskiego.** Razem z braćmi Adamowiczami **przyleciała p. Adamowiczowa.** Samolot prowadził kapral I pułku lotniczego **Piekuta.**

Na lotnisku przy ul. Szubińskiej zebrali się przedstawiciele władz z pp. **prezydentem Barciszewskim, dowódcą piechoty dyw. płk. dypl. Pomazańskim, wicestarostą Czubińskim, wiceprezesem Sądu Wielickim, prokuratorem Łukawskim, naczelnikiem Sądu Grodzkiego Taczakiem, wiceprokuratorem Dietrichem, wicedyrektorem kolei Batyckim, dyrektorem PW. i WF. Matuszewskim,** prezesem Rady Grodzkiej BBWR. inż. **Lisieckim,** nacz. **Bujakiewiczem,** komendantem garnizonu **mjr. Helińskim, kom. Witkowskim** oraz **organizacje społeczne.** Poza tem w powitaniu wzięła udział liczna grupa oficerów z pułk. **Kokozowiczem,** ppłk. **Heldut-Tarnasiewiczem, mjr. Romanowskim,** grupa oficerów 15 pal'u z mjr. **Kuberskim,** członkowie Automobilklubu z inż. **Stulgińskim** i inni. Na lotnisku zebrały się niezliczone tłumy publiczności, które **zgotowały Adamowiczom żywiołową owację.**

W chwili, gdy mili goście wysiedli z samolotu, **tłum około 5 tysięcy osób przerwał kordony policji i wojska, dobiegając do bohaterskich lotników i wznosząc entuzjastyczne okrzyki na ich cześć.** Onieśmieleni Adamowicze z trudem przedostali się przez tłumy do miejsca, gdzie powitali ich: **w imieniu władz państwowych p. wicestarosta Czubiński, w imieniu wojska p. płk. dypl. Pomazański i w imieniu miasta p. prezydent Barciszewski,** a dwie dziewczynki w strojach krakowskich, córeczki wiceprezesa L. O. O. P. p. Stojowskiego i mały synek ś. p. por. Żwirki wręczyli bohaterskim lotnikom wiązanki żywego kwiecia. Piękny bukiet róż wręczyła p. Adamowiczowej przewodnicząca Polskiego Czerwonego Krzyża p. dr. Szubertowa. Po krótkim odpoczynku w jednym z hangarów, ruszył z lotniska sznur około 40 aut. Na przodzie w otwartym wozie udekorowanym flagami o barwach narodowych jechali bracia Adamiwicze. Samochody przejechały przez miasto wśród okrzyków zebranej publiczności do hotelu „Pod Orłem", gdzie o godz. 3 odbył się obiad.

Ze sportu

Pan Prezydent Rzeczypospolitej

objął protektorat nad wioślarskiemi mistrzostwami Polski w Bydgoszczy

Protektorat nad wszechpolskiemi regatami o mistrzostwo Polski, które odbędą się w Bydgoszczy na torze regatowym w Brdyujściu w dniach 21 i 22 lipca **objął Pan Prezydent Rzeczypospolitej.** W związku z tem należy liczyć się z przyjazdem na regaty dygnitarzy państwowych.

Bydgoski ośrodek wioślarski zgłosił się do poszczególnych biegów regat bardzo licznie. Do najwięcej biegów stawać będzie Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie, jako najstarsze i największe na gruncie bydgoskim. W biegach o mistrzostwa Polski bronić będzie B. T. W. barw Bydgoszczy w czwórkach ze sternikiem i bez sternika i w ósemkach. Również Klub Wioślarski „Gryf", Kolejowy Klub Wioślarski oraz Bydgoski Klub Wioślarek i Garnizonowa Sekcja Wioślarska startować będą licznie.

Tegoroczne regaty zapowiadają się nadzwyczaj ciekawie, należy liczyć się z wielkim napływem publiczności zamiejscowej.

Wielki międzynarodowy turniej tenisowy o mistrzostwo miasta Bydgoszczy

Dorocznym zwyczajem urządza Bydgoski Klub Sportowy w dniach od 2—5 sierpnia wielki międzynarodowy turniej tenisowy **przy licznym udziale zagranicznych tenisistów i wszystkich czołowych graczy krajowych.** Już w zeszłym roku turniej cieszył się wielkiem powodzeniem i był poza warszawskim — **najpoważniejszym w Polsce,** a licznie zebranej publiczności dał przez kilka dni moc wrażeń. To też podnieść trzeba z uznaniem, że Bydgoski Klub Sportowy poniósł wielki trud i postarał się znów o pierwszorzędną imprezę, by nasze miasto, jako ośrodek tenisu już znany w kraju — nadal popularyzować.

Przyjeżdżają do nas wszyscy starzy już nam dobrze znani tenisiści jak: **Jędrzejowska, Lilpopówna** i moc innych pań, dalej **Jerzy Stolarow, Popławski, Bratek,** a o nowych nie będziemy jeszcze pisać, póki lista nie będzie zamknięta, chociaż zdradzić już możemy przyjazd **Tłoczyńskiego, Hebdy, Tarłowskiego i Majewskiego.** Również zagranica będzie dobrze obsadzona. W każdym razie szczegóły turnieju będziemy mogli dostarczyć później, kiedy nadejdą już wszystkie zgłoszenia.

Tłok na zeszłorocznym turnieju był wielki, to też B. K. S. przystąpił do budowy trybun, coprawda nie „gigantycznych" rozmiarów — ale wystarczających.

Od dnia dzisiejszego wszystkie szczegóły turnieju będziemy skrupulatnie podawać do wiadomości, bo dzieli nas jeszcze tylko dwa tygodnie od powyższej ciekawej imprezy.

POMORSKIE MISTRZOSTWA KAJAKOWE.

Jak już donosiliśmy, kajakowe mistrzostwa Pomorza odbędą się w dniu 12 sierpnia w Grudziądzu. Organizacja spoczywa w rękach sekcyj kajokowej Sokoła I.

Udział w zawodach mogą brać jedynie członkowie, zrzeszeni w P. Z. K., w związku z czem należy się spieszyć z rejestracją członków i kajaków, którą uskutecznia Pom. Okr. Zw. Kajak. Toruń, Wola Zamkowa 19.

Równocześnie z powyższemi zawodami odbędą się zawody kajakowe „Sokoła" z udziałem zawodników z całej Polski.

Liczny więc udział „wodniaków" zapewnia pełne obsadzenie poszczególnych biegów.

Bohaterskie wyratowanie tonącego z Wisły

W środę, dnia 18 bm. w godzinach popołudniowych, kiedy mieszkańcy Grudziądza wylegiwali się tłumnie na plaży nadwiślańskiej, rozległ się nagle przeraźliwy krzyk „Ratunku! Ratunku!" Ujrzano mężczyznę, rozpaczliwie walczącego o życie, porwanego prądem rzeki i unoszonego wartkim nurtem w stronę Nowego. Wprawdzie setki plażowników zgrupowało się nad brzegiem Wisły lecz nikt nie odważył się wskoczyć do rzeki i nieść ratunek ginącemu. Wtedy dopiero bawiący również na plaży współwłaściciel „Hotelu Centralnego" p. Norbert Lange odważnie popłynął za tonącym, pochwycił go i z trudem przyholował do brzegu. Był to mężczyzna w sile wieku, lat około 35, silnie zbudowany i wyższy od p. Norberta Langego, niejaki p. Szwaczko, który, odzyskawszy wkrótce przytomność, zasypując swego wybawiciela podziękowaniami.

Z całego kraju

Warszawa

DZIŚ LUB JUTRO na terenie 26 komisarjatu P. P. w Warszawie odbędzie się próba z dziedziny przeciwlotniczo-gazowej. Komisarz Rządu polecił mieszkańcom tej dzielnicy skrupulatne wygaszenie świateł widocznych nazewnątrz na czas zarządzonej próby.

STRAJK W PRZEMYŚLE BUDOWLANYM ZLIKWIDOWANY. Nadzwyczajna komisja rozjemcza, powołana do likwidacji strajku przez Ministra Opieki Społecznej, po przeprowadzeniu dwudniowych rozpraw, wydała orzeczenie, ustalające wysokość stawek płacy robotników budowlanych.

KOMITET POROZUMIENIA PRASOWEGO POLSKO-BUŁGARSKIEGO pożegnał opuszczającego Warszawę sekretarza poselstwa bułgarskiego Karandzułowa.

Kraków

WŁAMANIE DO BIURA SPEDYTORSKIEGO LANGERA I NADELA dokonali nieznani sprawcy. Włamywacze po rozpruciu kasy skradli kilka tysięcy złotych.

Łódź

ODPRĘŻENIE NA RYNKU PRACY. Naprężona ostatnio sytuacja w Łodzi, w związku z zatargiem o płacę, została w poważnym stopniu złagodzona. Po zlikwidowaniu strajku sezonowców, wczoraj podpisana została umowa z robotnikami zatrudnionymi w prywatnych przedsiębiorstwach kanalizacyjnych, budującymi przyłączenia sieciowe. Płace robotników zostały zrównane ze stawkami miejskiemi. W przemyśle dzianym również podpisano umowę na warunkach zeszłorocznych. Niezmieniona jedynie sytuacja trwa w przemyśle jedwabniczym.

Dęblin

KATASTROFA LOTNICZA. W czasie ćwiczeń lotniczych skutkiem defektu motoru wpadł w korkociąg na wysokości przeszło 100 mtr. i spadł pod osadą Irena w powiecie Puławskim samolot wojskowy z Centrum Wyszkolenia Lotnictwa w Dęblinie, pilotowany przez podporucznika Jerzego Budzyńskiego z 5 p. lotn. Wskutek katastrofy samolot uległ zniszczeniu. Pilot poniósł śmierć.

Kowel

TRAGICZNY WYPADEK NA POLIGONIE ARTYLERYJSKIM. Podczas ostrego strzelania 8 baterji 13 PAL na poligonie w Pobursku jeden z pocisków eksplodował, zabijając znajdującego się w pobliżu rolnika Jana Markowskiego, oraz ciężko raniąc jego towarzysza, Dymitra Prokopczuka.

Łuck

ROZWIĄZANIE ANTYPAŃSTWOWYCH ORGANIZACYJ. Wczoraj zostały rozwiązane na terenie województwa wołyńskiego istniejące od 1930 r. stronnictwa: „Ukraińskie Selańskie Objednanie" i „Ogólnożydowska Partja Pracy". Rozwiązanie nastąpiło z tej racji, że ugrupowania te były przybudówkami KPZU i prowadziły robotę antypaństwową, dążąc do oderwania od Rzplitej ziem południowo-wschodnich.

Słonim

ZAPOMNIANE KURHANY. Słonimski oddział polskiego Towarzystwa Krajoznawczego uzyskał informacje, że obok wsi Szczara pow. słonimskiego jest cały rząd kurhanów zupełnie zapomnianych i nigdzie niezarejestrowanych. Mają to być kurhany z wojen szwedzkich. Sprawą tą ma się zająć z ramienia P. T. K. archeolog płk. emerytowany Stabrowski.

Programy radjowe

CZWARTEK, 19 LIPCA

Radjostacja warszawska.

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze" 6,35 Muzyka (płyty). 6.38 Gimnastyka. 6.53 Muzyka (płyty) 7,05 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka poranna (płyty). 7,20 Chwilka pani domu. 7.25 Program na dzień bieżący. 7.30 Rozmaitości. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiadomości meteor. 12,05 Codzienny Przegląd Prasy Polskiej. 12.10 Muzyka popularna (płyty) 13.00 Dziennik południowy. 13.05 Audycja dla dzieci młodszych w wyk. 7-letniej Olgi Schatnerówny. Transmisja ze Lwowa. 13.20 Koncert Zesp. Fronta i Ferszko 14.00 Wiadomości o eksp. polskim. 14,05 Wiadomości gospodarcze. 16,00 Muzyka baletowa (płyty). 17,00 „Skrzynka pocztowa" — omówi dr M. Stepowski. 17,15 Recital fortepianowy O. Koschesa. 17.45 Pieśni amerykańskie w wyk. J. W. Kay-Kuczyńskiej. Akompanjament L. Urstein. 18,00 „Jaja, produkt pożywny i tani" — wygł. p. A. Masłowiczówna (pogadanka). 18,15 Słuchowisko ze Lwowa. 19,00 Rozmaitości. 19.10 Program na dzień następny. 19,15 Recital z Wilna. 19,40 Utwory skrzypcowe w wyk. E. Umińskiej (płyty) 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 „Myśli wybrane". 20,02 „Przegląd teatralny". 20,12 Muzyka lekka w wyk. Ork. P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego z udz. M. Karwowskiej (śpiew). Akompanjament prof. L. Urstein. 20,50 Dziennik wieczorny. 21,00 Transmisja z Gdyni capstrzyku Marynarki Wojennej. 21.02 „Kącik dla młodzieży wiejskiej" — wygł. inż. Z. Kobyliński. 21,12 Koncert popular. Wyk.: Ork. symfoniczna P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego i St. Roy, tenor — transm. z Poznania. 22.00—22,15 „Prusy Wschodnie wczoraj, dziś i jutro" — wygł. red. St. Poraj. 22.15 Muzyka tan. i lekka (płyty). 23,00—23,05 Wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj.

16,00 *Poznań.* Koncert solistów.

16,00 *Wilno.* „Szalapin" — słuchowisko muzyczne.

17,00 *Wilno.* „Messire Thadee" — reportaż z uroczystości Mickiewiczowskich w Paryżu A. Bahdziewicza.

18,15 *Lwów.* „Cudowny połów", słuchowisko wg. Franka Nospera

19,00 *Wilno.* „Kwoka, herod-baba, czy tylko kobieta" — felj. wygł. p. J. Zapaśnik.

19,15 *Wilno.* Recital organowy prof. Wł. Kalinowskiego.

20,45 *Rzym.* Wieczór operowy.

21,00 *Wiedeń.* Koncert symfoniczny.

21,02 *Kraków.* Pogadanka sportowa: „Czem jest slalom kajakowy?" wygł. p. St. Olkusznik.

22.05 *Kopenhaga.* Koncert symfoniczny.

PIĄTEK, 20 LIPCA

Radjostacja warszawska.

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.35, 6.52, 7.10 Muzyka porana (płyty). 6.38 Gimnastyka. 7,05 Dziennik poranny. 7,20 Chwilka pań domu. 7.25 Program na dz. bieżący. 7,30 Rozmaitości. 11.57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12.03 Wiadomości meteorol. 12.05 Codz. Przegl. Prasy Polskiej. 12.10 Koncert Zespołu salon. Z. Grossmana. 13.00 Dziennik południowy. 13,05 Arje operowe (płyty). 13.55 „Z rynku pracy". 14,00 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Godzina muzyki lekkiej w wyk. Ork. Jazzowej Tad. Sygietyńskiego z udz. T. Mankiewiczówny (śpiew). Akompanjament L. Urstein. 17,00 Audycja dla chorych w opracowaniu ks. Rekasa. (Transmisja ze Lwowa) 17.30 Koncert pop. z Ciechocinka w wyk. Ork. symf. pod dyr. Bron. Szulca. 18.00—18,15 Reportaż red. Kaz. Muszałówny „Królewskie miasto — Nowy Sącz". 18.15 Recital śpiewaczy G. Matjasiaka (baryton). Przy fort. L. Urstein. 18.30 — 18.45 Płyty. 18,45 Pogadanka o Challenge'u. 18.55 „Jak spędzić święto"? 19,00 Rozmaitości. 19,10 Program na dz. następny. 19.15 Muzyka jazzowa w wyk. Ork. Jacksona i Ray Noble'a (płyty). 19,50 Wiadomości sportowe. 20,00 „Myśli wybrane". 20.02 „Skrzynka pocztowa techniczna" — omówi p. W. Fronkiel. 20,12 Prof. R. Chojnacki omówi program koncertu symfonicznego. 20.22 Koncert symfoniczny ze studja. Wyk. Orkiestra symfoniczna P. R. i Chór męski „Harfa" pod dyr. Tad. Mazurkiewicza. Velta Vait (fort.) Chór męski. Jerzy Lefeld i Orkiestra. 20,55 Dziennik wieczorny. 21.05 „Przegląd rolniczej prasy krajowej i zagranicznej" z Wilna. 21,15 D. c. koncertu symfonicznego. 22,05 „W ojczyźnie syreny" — wygł. p. M. Leszczyńska-Mittelstaedt. (Felieton). 22,20 Muzyka tan. z danc. „Paradis". 23,00—23,05 Wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj

17,00 *Lwów.* Audycja dla chorych.

19,00 *Katowice.* p. Musioł: „Współczesny ruch literacki na Śląsku".

20,30 *Strassburg (Vichy)* Koncert muzyki rosyjskiej pod dyr. Emila Coopera.

20,45 *Rzym* „Madama di Tebe" — operetka Lombarda.

21,25 *Daventry.* „Ballo della Ingrate" — Monteverdi-ego z udz. Conchity Supervii.

DUMNE MIASTO PODKARPACKIE.

Do radjowego cyklu o miastach i miasteczkach polskich należy prelekcja Kazimiery Muszałówny, która nadana zostanie dn. 20 bm. o godz. 18,00. Prelegentka w ramach krótkiego reportażu odmaluje przed mikrofonem obraz królewskiego miasta — Nowy Sącz, który należy do piękniejszych miast polskich. Wieże kościołów, których miasto liczy niemało, wspaniałe baszty starego zamku, wspaniały nowy ratusz z wieżami i wieżyczkami, to wszystko świadczy o dawnej wspaniałości i wielkopańskości Nowego Sącza

Miasto liczy trzydzieści dwa tysiące mieszkańców. Niema tam fabryk, niema pośpiechu. Czas się tam wlecze wolniutko. Kroki przechodnia wystukują tempko powolne; bieg dorożkarskiego konia przypomina raczej forsowny chód. Jest w tem miasteczku jakby trochę sennie, jakby trochę sztucznie i naumyślnie spokojnie, jakby naprzekór wszystkim wołaniom o rwącym nurcie życia 20 wieku, o demonie szybkości, który pożera ludzkość współczesną.

POLACY Z ZAGRANICY PRZED MIKROFONEM POLSKIEGO RADJA.

W dniach od 1-go do 13-go sierpnia r. b. przedstawiciele Polonji zagranicznej będą przemawiali codziennie przez radjo do pozostałych na obczyźnie rodaków.

Przemówienia będą trwały jedną minutę, przyczem dyrekcja Polskiego Radja ustaliła czas nadawania przemówień codziennie od godz. 23-ej min. 5 do godz. 23-ej min. 10.

KIESZONKOWE RADJO S. O. S.

Policja angielska zaopatrzona została w kieszonkowe krótkofalowe aparaty radjowe do nadawania sygnałów „S. O. S." i innych znaków kluczem Morse'a. Policjant pełniący służbę zabiera ze sobą taką stacyjkę zawartą w małem pudełku i zawieszoną w futerale na pasku przez ramię. Po drugiej stronie służby, t. j. w urzędach policyjnych, na radjowe meldunki krótkofalowe, czekają dyżurni urzędnicy. Radjo oddało już policji wielkie usługi.

W dniu 17 lipca br. zasnęła po długich i ciężkich cierpieniach zaopatrzona Sakramentami św.

ś. p.

MARJA KANTAKOWA

z Górskich

współwłaścicielka firmy Kantak i S-ka T. z o. p. w Koronowie

Pamięć o Niej w naszych sercach nigdy nie zagaśnie. Cześć Jej nieodżałowanej pamięci!

Zarząd i Rada Nadzorcza firmy Kantak i S-ka

4993

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 20 lipca br. o godzinie 10-tej w Koronowie z kościoła Świętego Andrzeja na miejsce wiecznego spoczynku.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarł

ś. p.

Mikołaj Rusin

em. major

W Zmarłym poznaliśmy człowieka, który nam zawsze służył radą i pomocą i który traktował narówni robotnika jak i inteligenta.

Jego szlachetny charakter oraz Jego dobroć pozostaną nam zawsze w pamięci.

Niech spoczywa w spokoju!

4990 **Urzędnicy i robotnicy Majątku Rybaki.**

IZBA SKARBOWA W GRUDZIĄDZU
Nr.-I-119/1/61/org/34.

OGŁOSZENIE!

Izba Skarbowa w Grudziądzu podaje do wiadomości, że w najbliższym czasie zaangażuje do działów katastralnych tutejszego okręgu administracyjnego pewną liczbę:

a) inżynierów — mierniczych,
b) mierniczych I i II klasy.

Kandydaci do lat 45 ubiegający się o nadanie wyszczególnionych posad winni przedłożyć w odpisach:

1) świadectwo urodzenia,
2) poświadczenie obywatelstwa,
3) dokument stwierdzający uregulowanie stosunku do służby wojskowej,
4) dyplom ukończenia studjów politechnicznych, względnie świadectwo szkolne ukończenia średniej szkoły mierniczej,
5) świadectwo moralności w oryginale,
6) życiorys napisany własnoręcznie,
7) zaświadczenie z dotychczasowej pracy, o ile ubiegający się kandydat zajmował już jakąkolwiek posadę.

Żonaci winni dołączyć również świadectwo ślubu.

Podania nieodpowiadające powyższym warunkom, nie będą rozpatrywane.

Grudziądz, dnia 15 lipca 1934 r.

Dyrektor Izby Skarbowej:
(—) Kossjor.

4962 Zl. 491-Gr.

UWAGA! UWAGA!

Zawiadomienie

Niniejszem podaję Szanownej Publiczności miasta Grudziądza i okolicy do łaskawej wiadomości, że w dniu 17. lipca 1934 r. **otworzyłem** przy ulicy Wybickiego nr. 15.

skład tow. galanteryjnych i perfumerji

pierwszorzędnych firm krajowych i zagranicznych.

Upraszam o łaskawe poparcie Szanowną Klientelę.

Obsługa fachowa i rzetelna.

Z poważaniem

4980 **WIKTOR KRUSZCZYŃSKI**

Spis zapowiedzi nr. 56. 4998

ZAPOWIEDŹ. Podaje się do ogólnej wiadomości, że 1) nieżonaty robotnik Aleskander Przybyłkowski, zamieszkały w Wiczlinie pow. morski, przedtem w Schönau — Wolne Miasto Gdańsk; 2) niezamężna służąca Zofja Drossel, zamieszkała w Wiczlinie, przedtem w Schönau, chcą zawrzeć związek małżeński. Obwieszczenie nastąpić winno w Wiczlinie i w „Gazecie Gdańskiej".

Wielki Kąck, dnia 17 lipca 1934 r.

Urzędnik stanu cywilnego:

L. cz. 1. K. 47/31. 4986

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Nieruchomość położona w Robakowie pow. morski zapisana w księdze wieczystej Robakowo k. 10 z tej nieruchomości po wdrożeniu przetargu wydzielona i do nowej księgi wieczystej nieruchomość Robakowo k. 16 (obecny zapisany właściciel nieruchomości Robakowo k. 16 murarz Franciszek Kunz w Robakowie), w chwili zapisania wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Robakowo k. 10, na imię Teofila Prissa, rolnika z Robakowa zostanie w drodze egzekucji dnia 15 września 1934 r. o godz. 10-tej przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 8. Opis nieruchomości: Nieruchomości obydwie są majątkami ziemskimi o obszarze a) nieruchomość Robakowo k. 10 o łącznej powierzchni 225 ha 44 a 55 m²; b) nieruchomość Robakowo k. 16 o łącznej powierzchni 0 ha 33 a 10 m². Czysty dochód nieruchomości Robakowo k. 10 wynosi 340,16 talarów, zaś nieruchomości Robakowo k. 16 0,58 talarów.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 4 lipca 1932 r.

Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna.

Wejherowo, dnia 14 lipca 1934 r.

Sąd Grodzki.

Tapety na cały pokój z bortą od zł 5.85

Farby pokost, lakiery, ceny zniżone

Froter w kolorach na wagę ½ kg zł 0.85

Mydła rzadkie ½ kg 0.45, rzadkie białe ½ kg 0.60

Radion paczka tylko zł 0.75

Mydło Lira rygiel tylko zł 0.75

Jan Kapczyński

Toruń, ul. Szeroka narożnik Mostowej, ul. Szczytna 15. Brodnica, ul. Hallera 7. 2427

Przysposabiam do egzaminów, udzielam

LEKCYJ

francuskiego, angielskiego niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska. Sukiennicza 4, Toruń 1702

Wszechpolskie Regaty
O MISTRZOSTWA POLSKI
TOR REGATOWY W BRDYUJŚCIU
Sobota 21 i Niedziela 22 lipca
24 BIEGI
Początek o godz. 15-tej.

Od zaraz lub później poszukuję w Gdyni 4750

lokalu handlowego z 2 oknami wystawowemi przy ulicy pryncypalnej, względnie punkcie handlowo-ożywionym.

Zgłoszenia z podaniem ceny dzierżawy kierować pod AZ. Bydgoszcz, do Administracji „Dnia Bydgoskiego" Bydgoszcz, Marsz. Focha 12.

Otwarcie! **Otwarcie!**

Uprzejmie zawiadamiam, że z dniem 19 lipca br. **otwieram w Toruniu przy ul. Szerokiej nr. 25**

Pokoje do śniadań

w nowourządzonych lokalach.

Lokal zaopatrzony w zimne i ciepłe potrawy oraz wszelkiego rodzaju napoje alkoholowe. **Śniadania — obiady — kolacje.**

4985 **Marjan Kopliński**

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 20 lipca 1934 r. godz. 11 przed poł. sprzedawać będę u ekspedytora Sadeckiego za gotówkę: 100 letnich płaszczy damskich.

(—) Bernard Linde, Komornik Sądu Grodzkiego.

Do akt Nr. Km. 1368/34. 4994

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rew. VIII zamieszkały w Bydgoszczy, ul. Pomorska 11 na mocy art. 602 K. P. C. ogłasza, że: w dniu 21 lipca 1934 r. godz. 11,30 nie później jednak, niż w dwie godziny, w Bydgoszczy, przy ul. Pomorskiej 32 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości składających się z lustra, stołu, maszyny do pisania, maszyny do szycia, 2 stolików do szycia, komody, biurka, gramofonu, 2 luster, łóżka dziecięcego, komody, lustra, stolika, komody, 2 stołów, kanapy, szafy orzech., 2 komody, kanapa, garderobiarki, szafy kuchennej i ramy, biurka, stołu okrągłego, stołu rozciąganego okrągłego, lustra, lustra z podstawką, lustra ze stolikiem, stolika owalnego, zegara wiszącego, dywanu rozm. 4×3 mtr., stołu z płytą marm., stolika, stołu, umywalki, 2 nocny stolików, 4 kanapy, 4 stolików, szafki z lustrem oraz lustra oszacowanych na łączną sumę zł. 1880,— które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 17 lipca 1934 r.

(—) Antoni Bączyński, Komornik Sądu Grodzkiego
Bydgoszcz, ul. Pomorska 11.

Zl. 246-B

WAŻNE dla PP. sędziów, adwokatów, biegłych sądowych, rzeczoznawców Izb Przem.-Handl. komorników, nadzorców sądowych, większych placówek gospodarczych, oraz dla osób, które pragnęłyby **zdobyć nowe źródła dochodu** z pracy **w charakterze biegłych, sekwestratorów,** lub **zarządców** mas upadłościowych.

Pierwsza tego rodzaju książka pod tytułem

Biegli - ich prawa i obowiązki

łącznie ze **spisem biegłych sądowych oraz spisem notarjuszy i adwokatów** okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Cena egzemplarza w oprawie broszur. zł 8.— z przesyłką zł 8.50, za zaliczeniem zł 9.50.

Skład główny

„O Pe Ge" Organizacja Propagandy Gospodarczej w Poznaniu, Plac Wolności nr. 11. 4979

Piegi,

opaleniznę, żółte plamy, usuwa pod gwarancją, aptekarza Jana Gadebuscha

„AXELA"-krem

słoik zł 2,—, mydło „Axela" 1 kaw. 1.— zł. W Toruniu do nabycia w firmie

J. Kapczyński, Toruń, ul. Szeroka 15. 4554

Nowość!

Poważne wydawnictwo przyjmie kilku energicznych solidnych przedstawicieli. Prowizję i premję wypłacamy z góry gotówką. Toruń, Prosta 30. 4983

Rewolucja

w Kiermaszu Światowym

który został przeniesiony na Staromiejski Rynek 30, (dawniej F. C. Hamerscy). Tysiące artykułów za bezcen Oddziały: Poznań, Toruń, Gdynia. 2389

6-pokojowe

nowoczesne mieszkanie, St. Rynek 30, II ptr., ewtl. na biura do wynajęcia. Hamerski, Toruń. 4959

2 pokoje

kuchnia, duży balkon, kompletnie umeblowane sprzedam z powodu wyjazdu bardzo tanio. Toruń, Mickiewicza nr. 82. 4984

Kto

pobuduje składy (sklepy) przy dworcu w Gdyni obok gmachu Jaworowicza za odmieszkanie. Wiadomość: Biernacki, Piotrków, Słowackiego 23. 4953

Polecam młode dobre,

KONIE

robocze, według wyboru, po niskich cenach. Również zamieniam stare konie na młode. **Fr. Liedtke,** handlarz koni, Toruń, ul. Wola Zamkowa nr. 4/6 — telefonicznie w sprawie kupna koni, zgłaszać się pod nr. 13. 4802

Za długi

mojej żony Moniki Grubba z domu Liboń, która w dniu 28 czerwca odeszła odemnie nie odpowiadam. Ksawery Grubba, Osowa. 4992

Dnia 1 sierpnia r. b.

WYDAJEMY

NUMER

poświęcony rozbudowie miast.
Numer ten jest doskonałą okazją

REKLAMOWĄ

dla P. T. przemysłowców i kupców, którzy zajmują się sprzedażą artykułów budowlanych, instalacyjnych i t. p.

Pokój

umeblowany dla małżeństwa lub pań. Adres wskaże „Gazeta Morska" Gdynia Skwer Kościuszki 14, I. 4970

Zarobek

500 zł miesięcznie zapewniony (pensje), poszukujemy przedstawicieli w wszystkich miejscowościach. D|H „Milew", Warszawa, Żórawia 45-10. (4823

Kredyt!

udzielam stale na asygnaty dla PP. Wojskowych, Urzędników na wszelkie towary spożywcze. Araczewski, Toruń, Chełmińska. 4968

Pośrednictwo

kupna, sprzedaży nieruchomości, wynajmu lokali, redagowanie wniosków, odwołań sądowych (4820

Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości, Toruń, Most Pauliński 1.

Zaręczyny

naszej córki Władysławy Trojanówny z Ludwikiem Penkallą zrywamy. 4991
A. Trojanowie.

Unieważniam

zgubioną legitymację Ubezpieczalni Społecznej nr. 7.266.747. Malinowski Ignacy, Toruń. 4982

Kolejowy

dowód tożsamości na nazwisko Bronisław Dylewski, unieważniam. 4969

Kapelusze

damskie filcowe, wielki wybór, wyjątkowa cena 4 zł, białe 5 zł. Toruń, Łazienna 28, I-sze piętro brama.

DYKTY

sucho klejone, szlifowane cały arkusz 3 mm. zł 1,50
„ „ 4 mm. „ 1,90
Wielki wybór [illegible] po niskich [illegible]

Otto Kahrau

Grudziądz. 4964

Zgubiłem

wykaz osobisty, zezwolenie prowadzenia pojazdów mechanicznych, kartę rowerową, legitymację Związku Inwalidów Wojennych R.P. Uczciwego znalazcę upraszam o zwrot za wynagrodzeniem do „Dnia Tczewskiego". Antoni Keuchel, Godziszewo pow. Tczew. 4989

Morele

zaleszczyckie: 10 kilowa przesyłka zł 12.50, 5 kg. zł 6.50. Morele dziczki 10 kg. zł 7.50, 5 kg. zł 4,— Również znakomite jabłka Ostatowe — wysyła za zaliczeniem: Gliński, Zaleszczyki.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0.80 zł — w tekście . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-łamowej . . . . . 15 fen.
„ „ „ „ „ 4-łamowej . . . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mężnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25, m. 1.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz Focha 12.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkolna.
Red. odpow. na Grudziądz: Wacław Gańcza, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9)
Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego" Władysław Szydłowski Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Redaktor odpowiedz. za Tczew: Antoni Czerwiński Tczew, Kościuszki 1.

Za ogłoszenia odpowiada administracja.

Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi:
w ekspedycji miejscowych agencyj . . . . 2.50 zł
z odnoszeniem do domu . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2,32 gd przez gońca . . . . . 2.00 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 1.75, zagranicą . . . 4.— gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.